A
JEWISH
CANADIAN
DAILY
Circulated
All Over
CANADA
And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש
אומאפהענגיג
נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט
פרייהייט פון אויסדרוק
צו אלע שיכטען.

VOLUME XI No. 4308 TORONTO TH CTOBER 9 1924 — י"א תשרי פרשה האזינו, תרפ"ה. — טאראנטא, דאנערשטאג דעם 9-טער אקטאבער, 1924. — PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library
476 Fifth Ave

לייבאר רעגירונג נידערגעשטימט אין'עם פארלאמענט, פרעמיער מעקדאנאלד וועט רעזיגנירען

ערשטע לייבאר-רעגירונג אין ענגלאנד איז געפאלען איבער דער מעשה מיט'ן קאמוניסטישען רעדאקטאר וועלכער איז געווען ארעסטירט און נאכהער פרייגעלאזען. — ליבעראלען האבען געפאדערט אן אונטערזוכונג וועגען דעם ענין און דאס האט געשטירצט די רעגירונג. — קעניג איז געקומען קיין לאנדאן גרייט צו אויפלייזען דעם פארלאמענט און רופען נייע וואהלען.

לאנדאן, אקטאבער, 8.

די ערשטע לייבאר - רעגירונג פון ענגלאנד איז געפאלען היינט אווענט. פרעמיער מעקדאנאלד וועט מארגען בעטען דעם קעניג אויפצולייזען דעם פארלאמענט און נייע וואהלען וועלען פארקומען אין נאוועמבער — ווארשיינליך דעם אכטען נאוועמבער.

די לייבאר - רעגירונג איז געפאלען איבער דער מעשה מיט דזשיימס קעמפבעל, דער רעדאקטאר פון דער קאמוניסטישער וואכענשריפט ,,ווארקערס וויקלי'' וועלכער איז געווען ארעסטירט אויף א קלאגע פון העצען די מיליטער צו אן אויפשטאנד און איז נאכהער פרייגעלאזען געווארען ווייל די רעגירונג האט אויפגעגעבען די קלאגע.

די קאנסערוואטיווען האבען אין שייכות מיט דעם אריינגעבראכט א טאדעל-רעזאלוציע, פארגעשלאגען פון סער ראבערט הארן. די ליבעראלען האבען פארגעשלאגען אן אמענדמענט, פארלאנגענדיג אז א קאמיטע זאל אונטערזוכען קלאגען דאס פאליטישער איינפלוס איז באנוצט געווארען אויף אויסווירקען די באפרייאונג פון דעם קאמוניסטישען רעדאקטאר.

פרעמיער מעקדאנאלד האט ערקלעהרט, אז סיי די רעזאלוציע און סיי דעם אמענדמענט וועט די רעגירונג באטראכטען אלס אן אויסדריק פון אומצוטרויען. אויב דאס ווערט אנגענומען, האט ער געזאגט, דאן געהען מיר.

נאך א לאנגער דעבאטע איז די רעזאלוציע דורכגעפאלען מיט 359 שטימען געגען 198. דער אמענדמענט, וואס איז געווען פארגעשלאגען פון סער דזשאן סיימאן, איז אנגענומען געווארען מיט 364 שטימען געגען 198.

אין לויף פון דער דעבאטע האט פרעמיער מעקדאנאלד קאטעגאריש געלייקענט, אז דאס פריילאזען פון דעם קאמוניסט האט געהאט וועלכע עס איז שייכות מיט די פארהאנדלונגען וועגען דער רוסיש - ענגלישער טריטי. ער האט שארף ערקלעהרט, אז ,,מיר זענען ניט קיין קאמוניסטען און מיר זענען געגנער פון קאמוניזם''.

קעניג קומט ספעציעל קיין לאנדאן

מען האט נאך אין דער פריה געוואוסט, אז די לייבאר - רעגירונג וועט היינט געשטירצט ווערען. דער קעניג וועלכער האט זיך געפונען אין באלמאראל איז ספעציעל ארויסגעפאהרען נאך לאנדאן צו זיין גרייט אויפצולייזען דעם פארלאמענט און פארארדנען נייע וואהלען.

די לייבאר פארטיי וועט זיך ניט פארטיידיגען נאר וועט אטאקירען איהרע שונאים

פרעמיער מעקדאנאלד האט נעכטען באריהרט די פאליטישע סיטואציע אין א רעדע אויף דער קאנפערענץ פון דער לייבאר פארטיי.

,,קעהרט זיך אום אויף אייערע עטער'', האט דער פרעמיער געזאגט, ,,און שלאפט אין אייערע פאנצערס ביז דאס ווארט וועט געגעבען ווערען, אז די לייבאר דארף ארויסטרעטען אין פעלד, ניט צו פארטיידיגען זיך נאר צו אטאקירען איהרע שונאים''.

וועגען די קאנסערוואטיווען האט דער פרעמיער געזאגט, אז זיי קעמפען ,,סטרייט'' בעת דער אמענדמענט פון די ליבעראלען ,,איז פארפאסט געווארען אין דעם גייסט פון מיטעלאלטערליכע שווינדעל און פיינינגונג''.

לייבאר פארטיי טרייסעלט זיך אפ פון די קאמוניסטען

כמעט אין דער זעלבער צייט ווען די לייבאר רעגירונג איז געפאלען, אומדירעקט, איבער א קאמוניסט, האט די לייבאר פארטיי זיך שארף ארויסגעזאגט געגען קאמוניזם און האט די קאמוניסטען געשטעלט מחוץ למחנה פון ארבייטער - לאגער. די קאנפערענץ פון דער לייבאר פארטיי, וואס ווערט דא איצט אפגעהאלטען, האט נעכטען אנגענומען באשלוסען, אז די קאמוניסטישע פארטיי וועט ניט אויפגענומען ווערען אין דער לייבאר פארטיי, אז איינצעלנע קאמוניסטען קאנען ניט ווערען קיין מיטגלידער פון דער לייבאר פארטיי און אז קיין קאמוניסט וועט ניט נאמינירט ווערען פון דער לייבאר פארטיי פאר וועלכע עס איז אמט. די אפשטימונג וועגען די פראגען איז געווען ווי פאלגט:

געגען אויפנעהמען די קאמוניסטישע פארטיי דריי מיליאן און 185 שטימען, פאר — 193 טויזענט.

געגען נאמינירען אדער אינדארסירען קאמוניסטען אלס לייבאר-קאנדידאטען צוויי מיליאן און 956 טויזענט שטימען, פאר — 654 טויזענט.

ליבעראל וועט לייפען געגען מעקדאנאלד'ן

די ליבעראלען האבען אויסגעקליבען דעם לאיער, קעפטען וויליאמס, אלס געגנער צו פרעמיער מעקדאנאלד אין די קומענדע אלגעמיינע וואהלען, אין דעם וואהל-קרייז אבעראוואן, גלאמארגאן.

וועלען היינט נאמינירען א אידישען קאנדידאט

—:0:—

אין אלהאמברא האל וועט היינט אווענט פארקומען א מיטינג פון ליבעראלען, און ווי דער ,,זשורנאל'' האט זיך דערוואוסט וועט מען דארטען אויך פארהאנדלען וועגען ארויסשטעלען א אידישען קאנדידאט פאר וועסט סענטער טאראנטא אין די קומענדע פעדעראלע וואהלען.

דער ,,זשורנאל'' פארטרעטער האט אויך ערפאהרען אז עס זענען פאראן עטליכע אידען, וועלכע ווילען קאנדידירען, און דארום ווערט ערווארט א לעבהאפטיגע פארזאמלונג.

די פארזאמלונג איז אן אפענע פאר'ן ברייטען עולם און א גרויסע צאהל באזוכער ווערט ערווארט.

דירעקטאר פון האום באנק געשטעלט צום פראצעס

—):0:(—

קלארענס פ. סמיטה, פון מאנטרעאל, איז דער ערשטער פון די האום באנק דירעקטארען, וועלכער איז נעכטען געשטעלט געווארען צום פראצעס אויף דער קלאגע פון צושטעלען פאלשע באריכטען צו דער רעגירונג וועגען צושטאנד פון באנק.

איידער סמיטה'ס ,,קיים'' איז אויפגענומען געווארען איז פארענדיגט געווארען דער פראצעס געגען סידני דזשאנס, אודיטאר פון דער זעלבינער באנק. דער ריכטער האט ערקלעהרט, אז דעם אורטייל וועגען דזשאנס'ן וועט ער ארויסטראגען דעם קומענדען דינסטאג פריה.

דער ערשטער עדות געגען סמיטה'ן איז געווען קענעטה דזשאן ראבערטס, סעקרעטאר פון פינאנץ - דעפארטמענט אין אטאווא. ער האט פארגעלעזען דעם יעהרליכען סטייטמענט פון 1923 וואס דער דעפארטמענט האט דערהאלטען פון האום באנק.

דער אנקלאגער האט ערקלעהרט, אז ער וועט פרובירען דערווייזען דאס סמיטה, אזוי ווי אלע אנדערע דירעקטארען, האבען מטעה געווען געוויסע געשעפטליכע אונטערנעהמונגען פון דער באנק, וואס איז איהם געווען באוואוסט אלס ריזיקאלישע געשעפטען און אזעלכע וואס קיין באנק טאר ניט אונטערנעהמען, אויב נאר מען זארגט זיך פאר דער זיכערקייט פון די דעפאזיטס.

געוועזענער איסט סיידער באנקיר ארעסטירט אין נארט בעי

מארקוס טאוסטער וועלכער זאל האבען באשווינדעלט דעפאזיטארס אויף פופציג טויזענט דאלאר וועט אויסגעליפערט ווערען.

נארט בעי, אנט., אקטאבער, 8.

מאקס באומאן איז ביז נעכטען געווען א פשוט'ער איד וועלכער האט דא געהאלטען א דריי גודס סטאר, אבער איצט האט זיך ארויסגעוויזען, אז מאקס באומאן איז גאר אין דער אמת'ן א איד וועלכער איז אמאל געווען א באנקיר און זיין נאמען איז גאר מארקוס טאוסטער און אז ער ווערט געזוכט פון דער ניו-יארקער פאליציי זינט לעצטען יאנואר ווען די באנקהויז גארפינקעל - טאוסטער האט באנקראטירט און איז געבליבען שולדיג די דעפאזיטארס ארום צוויי הונדערט טויזענט דאלאר.

טאוסטער איז דערקענט, געווארען פון מיס שניידער, זיינע א געוועזענע סעקרעטערין וועלכע איז געקומען אהער אין דער באגלייטונג פון א דעטעקטיוו.

ער וועט די טעג אויסגעליפערט ווערען צו דער ניו-יארקער פאליציי. פארלויפיג איז ער איינגעשפארט אין היגע דזשייל. ער איז דא געווען מיט זיין פרוי און פינף קינדער.

קומענדען
זונטאג
ערב סוכות

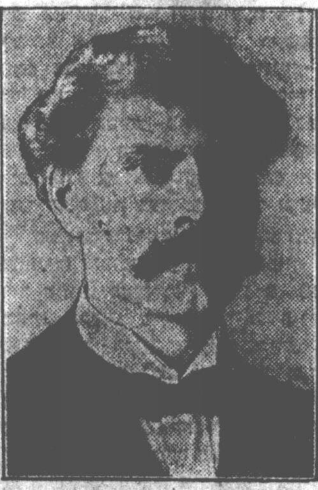

רעמזי מעקדאנאלד, ערשטער לייבאר-פרעמיער פון ענגלאנד, איז געפאלען.

דר. שיין ארגאניזירט קאמפיין פארן קרן היסוד

דר. דזשיי. שיין, דער באקאנטער ציוניסטישער טוער און טשערמאן פון דער פראפאגאנדע קאמיטע, געפינט זיך איצט אין שטאדט און ער מאכט פארבערייטונגען צום קרן היסוד קאמפיין, וועלכער וועט זיך אפיציעל אנהויבען דעם צווייטען נאוועמבער.

דר. שיין האט נעכטען גערעדט אין מעקאל סטריט שוהל און אין דער יבנה שוהל און זיין אפיל צו העלפען דעם קרן היסוד איז זעהר ווארים אויפגענומען געווארען. ער האט אויך ארגאניזירט א רעדנער - קאמיטעט און רעדעם וועגען דער וויכטיגקייט פון קרן היסוד זענען נעכטען געהאלטען געווארען אין ארום דרייסיג שוהלען.

מאקסים גארקי שרייבט אז ער פיהלט בעסער

פאריז, אקטאבער, 8.

אין א בריעף דאטירט דעם 27-טען סעפטעמבער שרייבט מאקסים גארקי, דער בארימטער רוסישער שרייבער, צו ראמיין ראלאנד, דער פראנצויזישער שרייבער, אז זיין לאגע בעסערט זיך כאטש ער פיהלט נאך שטארקע שמערצען.

מאקסים גארקי געפינט זיך אין סארענטא, איטאליע.

יאפאן ווארט מיט'ן באשלוס וועגען פרידענס-פלאן

טאקיא, אקטאבער, 8.

באראן שידעהארא, דער אויסערן-מיניסטער, האט ערקלעהרט אויף א זיצונג פון פריווי קאונסיל, אז יאפאן וועט ניט באשטימען איהר שטעלונג צום פרידענס-פלאן פון פעלקער-בונד ביז נאך די פרעזידענט - וואהלען אין די פאראייניגטע שטאאטען און ביז עס וועט קלאהר ווערען די פאליטישע סיטואציע אין ענגלאנד.

רעגירונג וועט אונטערזוכען סעטעל'ס קלאגע געגען היידרא-בעאמטע

די קלאגען וואס קלארענס סעטעל האט געמאכט געגען סער ערדם בעק און אנדערע היידרא - בעאמטע וועלען אונטערזוכט ווערען פון דער רעגירונג. פרעמיער פוירגוזאן האט געמאכט די ערקלעהרונג נעכטען ביי טאג, נאך א באראטונג מיט דעם אטוירני דזשענעראל און מיט סער ערדם בעק, ווען עס איז פארגעלעזען געווארען דער לאנגער בריעף וואס סעטעל האט געשיקט צו סער ערדם בעק, וואו די קלאגען ווערען געבראכט.

ריכטער קאלען סניידער פון האמילטאן וועט אנפיהרען מיט דער אונטערזוכונג. דער פרעמיער האט ערקלעהרט, אז די קלאגען זענען ניט וויכטיג גענוג אויף צו באשטימען א ,,ראיעל קאמישאן''. די אונטערזוכונג וועט זיך ווארשיינליך אנהויבען די קומענדע וואך.

סעטעל געפינט זיך דערווייל אין האמילטאנער דזשייל, אונטער א קלאגע פון באשווינדלען די היידרא - קאמישאן אויף דרייסיג טויזענט דאלאר. וועגען דעם בריעף מיט די קלאגען וויל ער ניט ריידען.

פרינציפאל און לעהרער אנגעקלאגט פאר שלאגען א שילער

טאמאס איי. מעקדאנאלד, פרינציפאל פון קלינטאן סטריט סקול, און ענדריו ט. ווילקי, א לעהרער, וועלען היינט פארגעבראכט ווערען אין פאליס קאורט אויף דער קלאגע פון אטאקירען דעם שילער, ארטור מעקפי. דער אנקלאגער איז מר. מעקיני, דער שטיף-פאטער פון איינגעל.

דער שילער איז א באי פון פופצען יאהר און ער דערצעהלט, אז די אנגעקלאגטע האבען איהם ברוטאל געשלאגען דערפאר וואס ער איז ניט געגאנגען גלייך אין דער שורה בעת די קינדער זענען אריין אין סקול. העגרי לוריע, א צווייטער שילער, האט זיך אויך פארזינדיגט אויפ'ן זעלבען אופן און מען האט איהם ניט באשטראפט, אבער איהם, מעקפי'ן, האט מען גערופען צום פרינציפאל אין אפיס און דארט האט מען איהם געוואלט געבען א ,,סטרעפינג''. ווילקי, דער לעהרער זיינער, איז געווען דערביי.

מעקפי האט ניט איינגעזעהן פארוואס איהם קומט אזא שטראף און ער האט ניט געוואלט אויסשטעלען די הענט פאר די שמיץ.

דאן האבען ביידע, דער פרינציפאל און דער לעהרער — דערצעהלט דער שילער — זיך געווארפען אויף איהם, צוגעדריקט צום וואנט, געווארפען אויפ'ן פלאר און געמוטשעט איהם ביז ער האט זיך אונטערגעגעבען און מען האט איהם געגעבען זעקס ,,סטרעפס'' אויף יעדער האנט.

נאך שילער באקלאגען זיך איצט, אז דער לעהרער, ווילקי, באהאנדעלט זיי זעהר שלעכט.

פארשטעהער פון מוניציפאליטעטען בעטען הילף פאר ארבייטסלאזע פון אנטא-יאר רעגירונג

ארום פופציג פארטרעטער פון מוניציפאליטעטען אין אנטאריא האבען נעכטען באזוכט פרעמיער פוירגוסאן און האבען פארגעלעגט א פארלאנג אז די פראווינציעלע רעגירונג זאל קומען צו הילף די ארבייטסלאזע.

מעיאר הילץ פון טאראנטא האט פארגעשטעלט די דעפוטאציע. ער האט געזאגט, אז דער קומענדער ווינטער וועט זיין דער שווערסטער ווינטער זינט דער מלחמה און די מוניציפאלע אויטאריטעטען אליין וועלען ניט קענען באזארגען די ארבייטסלאזע. ער האט פארלאנגט, אז די פראווינציעלע רעגירונג זאל בייטראגען 25 פראצענט פון די אויסגאבען וואס די מוניציפאליטעטען מאכען לטובת די ארבייטסלאזע.

מעיאר דזשוטען פון האמילטאן האט גע'טענה'ט אז די צרות פון ארבייטסלאזינקייט שטאמען פון די טאריף געזעצען.

מעיאר מיקעל פון בעלוויל און מעיאר טריק פון אשאווא האבען ערקלערט, אז די ארבייטסלאזיגקייט אין זייערע שטעדט איז ערגער ווי ווען עס איז.

פרעמיער פוירגוזאן האט פארשפראכען, אז די פראווינציעלע רעגירונג וועט טאן אלעס מעגליכעס צו העלפען די ארבייטסלאזע און האט אנגעוויזען, אז די רעגירונג האט שוין אונטערנומען געוויסע ארבייטען מיט'ן צוועק צו שאפען באלדיגע ארבייט פאר די ארבייטסלאזע.

קאמפיין פאר אימיגראנטען הילפס-געזעלשאפט הויבט זיך היינט אן

היינט הויבט זיך אן אפיציעל דער פופצען טויזענט דאלאר קאמפיין פון דער אימיגראנט אייד סאסייטי. פופצען טויזענט דאלאר — דאס איז די סומע וואס דארף געשאפען ווערען אז די געזעלשאפט זאל קאנען ערפאלגרייך אבגעהן מיט איהר ארבייט פון באזארגען די פליכטלינגע וואס זענען אנגעקומען אין שטאדט און די פליכטלינגע וואס וועלען נאך קומען.

א פאר טויזענט דאלאר איז געשאפען געווארען דורך די אפילס אין די שוהלען און איצט וועט זיך אנהויבען א סיסטעמאטישער קאמפיין צו שאפען די נויטיגע סומע.

וואלונטירען זענען געבעטען קומען היינט אין אפיס פון דער געזעלשאפט, 218 סימקא סטריט. פערזאנען וואס האבען מנדר געווען געלט ווערען אויך געבעטען צו ברענגען עס אין אפיס.

אנגעקומענע שיפען

,,טורקמאן'' פון אווענמאוטה אין מאנטרעאל.

,,עטעלפרעדא'' פון בוענאס איירעס אין מאנטרעאל.

,,קייט'' פון מארסעל אין מאנטרעאל.

,,צושטערטע לעבענס''

פון יב''ם

הייבען מיר אן דרוקען
אונזער נייעם ראמאן.

פארשליסען די שוהל פאר א טייל אידען פון ניאגארא פאלס

קליין איז די אידישע קהלה אין ניאגארא פאלס, אנטאריא, אבער ווי קליין עס איז אזוי גרויס זענען די סכסוכים דארט.

שרייבט אונזער לעזער, ז. ווערניק, אז צוויי צדדים האבען זיך דארט געבילדעט לעצטענס ארום דער איינציגער שוהל און ווען א מיטינג פון די מערהייט מעמבערס איז טעג גערופען געווארען איז אוועק דער פרעזידענט און נאך צוויי מעמבערס און האבען פארהאקט די שוהל מיט צוויי שלעסער, אז די אנדערע אידען זאלען זיך ניט קענען באנוצען מיט דער שוהל.

אט אזוי רייסט מען זיך ארום אין אזא קליין שטעדטעל וואו אחדות איז אזוי נויטיג אויף אויפצוהאלטען א אידיש לעבען.

ליבעראל געווינט ביי עלעקשאן

ניוקעסטעל, ניו בראנזוויק, אקט. 8.

וו. ב. סנאובאל, דער ליבעראלער קאנדידאט, האט געוואונען, מיט א מאיארעטעט פון זעקס הונדערט שטימען, איבער זיין קאנסערוואטיווען געגנער אין דער ביי-עלעקשאן וואס איז פארגעקומען נעכטען, צו דעם פעדעראלען פארלאמענט, אויפ'ן פלאץ פון א געשטארבענעם מיטגליד.

מאן פון 77 יאהר שולדיג אין ביגאמי

הול, אקטאבער 8.

אלעקסים מארטעל, 77 יאהר אלט, איז געפונען געווארען שולדיג אין ביגאמי. צוליעב זיין עלטער איז ער ארויסגעלאזען געווארען אונטער ,,סוספענדעד סענטענס'' און דער ריכטער האט איהם געראטען, אז ער זאל זיך אומקעהרען צו זיין ערשטער ווייב מיט וועלכער ער האט אפגעלעבט 52 יאהר.

טראק ווערט ,,ווילד''

א מאטאר טראק, ביי קינג און יאנג סטריט, האט נעכטען אליין גענומען פאהרען און איז אריינגעפאהרען אין א דערבייאיגען ניוס-סטענד פארוואונדענדיג דזשיימס קלעווערלי און דעם טראק-איינגענטימער, דאסקאלינא.

אויטאמאביל קרבן שטארבט פון די וואונדען

אלגא זעלסקא, א דריי יעהריג מיידעלע פון 732 ריטשמאנד סטריט וועסט, וועלכע איז לעצטען שבת אונטערגעפאהרען געווארען פון אן אויטאמאביל, איז דינסטאג ביינאכט געשטארבען פון די וואונדען, וואס זי האט באקומ

ניט קיין געוועהנליכע זאלץ—
נאר הוי־גרייד קוואליטי זאלץ

די בעסטע קוכערס נוצען פיוריטי זאלץ. באלעבאסטעס איבעראל זענען באקאנט מיט איהר פינקעלדיגער פרישקייט און פולען געשמאק. עס קאן ניט זיין קיין בעסערע זאלץ ווי פיוריטי. פרעגט אייער גראסער ספעציעל פאר פיוריטי.

די פוילישע אריסטאקראטקע

ראמאן פון פויליש־אידישען לעבען. פון העלענא מנישעק
איבערזעצט פון „באם".

(פארזעצונג)

— מיך, מיינט איהר? יא, עס טרעפען זיך פאלען אפילו אפט, ווען איך דערקאן די מענשען נאך די פנים'ער, נאך די אויגען. איך דערקאן די שטימונגען פון געוויסע פערזאנען, צומאל — די געדאנקען. שווערער איז צו טרעפען, מיט וואס ווער עס פארנעהמט זיך, ווען עס זענען ניטא קיין אויסערליכע סמנים. די האלטונג פון א מענשען דערווייזט אפט אויף וויפיעל יענער איז געבילדעט אדער אינטעליגענט — און דעריבער מאכט דער הער אויף מיר א פארדעכטיגען איינדרוק.

— דאס איז א קצב געווען — האט טרעסטקא געטענה'ט און האט אנגעהויבען צו דערצעהלען פאר לוציען און סטעפאן עפעס א פרעהליכען אנעקדאט.

ריטא האט געזאגט צו וואלדעמאר'ן:

— אויב איהר טרעפט אמאל עמיצענס געדאנקען, זאגט זשע מיר עפעס וועגען מיר. וועגען וואס טראכט איך?

— וועגען וואס איהר טראכט, צו וועגען וואס איהר האט געטראכט — האט ער שמייכלענדיג א פרעג געטון.

— ווען?

— פריהער אביסעל אין די סטייניעס.

פריילין שעליגא האט איינגעשטארבען אין איהם א בייזען בליק

— אדרבא, זאגט!

— איהר האט דאן וועגען מיר געטראכט.

— איינגערעדטע זאכען!

— ערלויבט מיר צו ענדיגען! איהר האט געטראכט, אז איך בין אן איינרייסער און אז איך ווארף א הענטשקע צו געוויסע פערזאנען, וועגען וועלכע, לויט דער אלגעמיינער מיינונג מיר געהט עס זעהר אן. עך! איהר האט ביי זיך געטראכט, אז איך בין א משוגענער. נו, איך האב אפשר ניט געטראפען?

מיט א שמייכעל האט ער איהר געקוקט אין די אויגען. ריטא האט פארביסען די ליפען. פלוצלינג האט זי מיט א שנעלער באוועגונג אויפגעהויבען דעם קאפ, א פליגקען בליק געווארפען אויף סטעפאן, און מיט א נישט זיכערער שטימע אפגעענטפערט.

— יא, איהר האט געטראפען. איך האב אבער ניט געטראכט, אז איהר זענט א משוגענער, גאט בעהיט! אויך נישט געטראכט וועגען דעם אז איהר ווארפט א הענדשקע בארסקין. איך וויים, אז ער געהט אייך אן זעהר ווייניג. איך האב זיך נאר געוואונדערט, וואס צו דרייסט רוקט איהר פאראויס די סיטואציע — וועלכע קען זיך נאך געפינען אין שאטען.

מיכאראווסקי האט צוזאמענגעצויגען די ברעמען.

— פארוואס? און אויב איך וויל זי טאקע האבען אין דער פולער ליכט? טאר איך נישט?

פריילין ריטא איז בלייך געווארען.

— אך, ווער צווייפעלט דען אין דעם? עס האט זיך מיר נאר אויסגעדוכט אז איהר זענט געווען אונטערען איינדרוק פון דעם מאמענט און איהר האט אפשר געגען אייער ווילען — שארזירט די רעכט פון געוועהנליכער העפליכקייט.

וואלדעמאר האט אויף איהר א קוק געטון און געזאגט בעטאנענדיג:

— אויב אזוי פערזיכער איך אייך, אז איך בין געווען אויפריכטיג. וואו עס זענען דא און עס עקזיסטירען א גאנצע רייהע מאמענטען, דארטען גיט מען זיך ניט אפ בעזונדער אונטער דער ווירקונג פון איין מאמענט. וויעדער האב איך ניט שארזירט, נאר רוהיגער געזאגט, פארקעהרט, צוליעב דער פאראינטערעסירטער פערזאן, נארמיר איך איבעראל און שטענדיג מיינע איינדרוקען, ניט וועלענדיג די זעלבע פערזאן ארויספיהרען פון דעם ביז איצטיגען געזעלשאפטליך־אביעקטיווען בעטראכטען און ברענגען זי אין א מעהר גענויע באטראכטונג פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג, וואס שאנעוועט קיינעם ניט.

ריטא איז געזעסען בלייך, באהערשענדיג זיך. דער ראזינער קאמף האט אויף איהר אנגעטון א מאסקע פון קעלט. זי האט שטייף א זאג געטון:

— די ראזינע פערזאן וועט ניט אנגעריהרט ווערען פון דער געזעלשאפט, אבער איהר אליין ווערט צו בולט אין דער ראזינער פראגע.

— איך דערלויב אלעמען צו נאכפארשען מיך אין מיינע גרענצען בתנאי זיי זאלען נאר זיין בנוגע מיר קאמפעטענט. וועגען דעם בין איך מתרה — האט ער צוגעגעבען, שטארקער בעטאנענדיג די לעצטע ווערטער.

דאס פריילין שעליגא האט שטאלץ א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ.

— זענט אנדערע מתרה, איך וועל סיי־ווי אייער הענדשקע ניט אויפהויבען — איך קען זי נאר העכסטענס אונטערשטיצען אין געוויסע ספערען ווען זי וועט שוין זיין געווארפען.

מיכאראווסקי האט זיך פארגרינגט.

— אין אייך גלויב איך — האט ער העפליך געזאגט.

— אך! — האט אויסגערופען דאס יונגע פריילין.

— איך וועל בעקומען קאווע? וואס איז עס צום טייוועל? — האט פלוצלינג אויסגעשריגען דער גראבער פארשוין ביים זייטיגען טישעל.

פון הינטער די ברעמען האט מיכאראווסקי אויף איהם פארוואונדערט א קוק געטאן, און לענגער פארהאלטען זיין בליק.

— גארסאן! גארנישט איינער! קאווע דערלאנג!

אויף דער ווארענדא האט זיך געטומעלט. מיט'ן דורכגאנג האט שטארק געשטרוימט די פאליע פון צוקושענדיגע פרויען און מענער, דער לאקיי בעווייזט זיך ניט.

גארסאן! האט משוגענערווייז אויסגעשריגען דער פארשוין — הולטאי! אידיאט! צו קען מען זיך אין אייער געמיינער צוקערניע ניט דערשרייען זיך צו א מענשען?

וואלדעמאר האט ניט אראפגעלאזט אן אויג פון דעם צובושעוועטען חברה־מאן, נאך דער בליק איז איהם וואס ווייטער קאלטער געווארען.

— א ווילדע בעסטיע! האט ער א ברום געטאן.

— נו וואס, איך האב ניט געזאגט, אז דאס איז א קצב? האט טרעסטקא געטענה'ט — איהם דוכט זיך אפילו, אז ער געפינט זיך אין א יאטקע.

דער חברה־מאן האט געקלאפט מיט דעם שטעקעל אין דער פאדלאגע, לסוף איז דאס קלאפען אויך קנאפ געווארען. ער האט אייפגערייסען הייך דעם קאפ און מיט א רונד'דיגער מינע האט ער אנגעהויבען צו קנאקען מיט'ן שטעקען אין דעם מארמארנעם טישעל, אזש עס האבען אנגעהויבען צו קלינגען די גלעזער און גלעזלאך אויף אנדערע טישען.

(ווערט פארגעזעצט)

אפקלאנג פון דעם גרויסען באדען קויף אין עמק

ירושלים, (א. י. ק.).

דער ערשטער אפקלאנג פון גלות, וועלכען די קק"ל הויפט־ביורא אין ירושלים האט ערהאלטען אלס ענטפער אויף איהר באקאנטמאכונג וועגען דעם גרויסען קק"ל באדען־קויף אין עמק, איז געקומען פון ארגענטינא. דער ענטפער איז באשטאנען פון א קייבעל, וועלכע לויטעט: „מיר גראטולירען אייך מיט דעם נייעם באדען־קויף אין עמק. מיר שיקען אייך טויזענט עגיפטישע פונט".

די ביורא איבער דעם נייעם קק"ל באדען־קויף איז אין גאנץ ארץ ישראל אויפגענומען און באגריסט געווארען מיט גרויס פרייד און ענטוזיאזם, און אין דער קק"ל הויפט־ביורא אין ירושלים זענען אנגעקומען באגריסונגען פון אלע עקען פון לאנד.

דריי פארוואונדעט אין קאמף פון בוטלעגערס

ניו־יארק, אקטאבער, 8.

דריי פערזאן זענען היינט פארוואונדעט געווארען אין א שיסעריי אויף דער איסט סאיד. איינער פון די געשאסענע איז שטערבליך פארוואונדעט.

די פאליציי האט אויסגעפונען אז די שיסעריי איז ארויסגעקומען איבער א קאמף צווישען בוטלעגערס און אז די געשאסענע זענען גראדע אומשולדיגע פארבייגעהער.

א גרויסער ליינמענט

העלפט צו שניטען וואונדען, ספריינס הוסטען, קאלדס, רוקען־וועהטאג. פרעגט פאר'ן אלטען פארלעסליכען הויז־מיטעל. עס לינדערט שמערצען.

דר. טאמאס עקלעקטריק איל

THOMAS
ECLECTRIC
USE SMALL-EFFECT SIZE FOR DIRECTIONS
SEE INSIDE CIRCULAR
PRICE 35 CENTS PER BOTTLE
OIL
S. N. Thomas

גרויסארטיגע ארבייט פון דר. ראבעלסקי אין האמילטאן

דר. ראבעלסקי, פארשטעהער פון קרן היסוד קאמפיין אין קענעדע, האט באזוכט האמילטאן, וואו די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט בעדארפט אין גאנצען צו ווערען רעארגאניזירט, איבערהויפט, דאס געוויסע ציוניסטישע פיהרער פון האמילטאן זענען יעצט אין ארץ ישראל און אייראפא. דר. ראבעלסקי האט פאררופען עטליכע מיטינגען, און ער איז געווען זעהר ערפאלגרייך צו פאראינטערעסירען די בעסטע עלעמענטען און די איינפלוסרייכסטע פערזענליכקייטען פון דער האמילטאנער אידישער קהלה אין דער קרן היסוד ארבייט.

פאלגענדער קאמיטעט איז ערוועהלט געווארען אנצופיהרען דעם קאמפיין: מר. דוד סוויט, פרעזידענט; מר. ט. גאלדבלאט, טרעזשורער; לאיער פ. פיליפס, סעקרעטאר. די אנדערע מיטגלידער פון קאמיטעט זענען: ס. לעווינסאן, ט. לעווינסאן, מ. פליסקאוו, דר. סיגעל, ה. פרימאן, דר. ב. דאווידסאן, מרס. לעווינסאן. אויך דער נייער ראבי האט איינגעשטימט צו זיין א א מיטגליד פון דער קאמיטע.

מרס. עפשטיין, פארזיצערין פון דער הדסה ארגאניזאציע אין האמילטאן, הופט אויך א ספעציעלען מיטינג פון הדסה אום צו ארגאניזירען אלע פרויען פון האמילטאן פאר דעם קאמפיין.

דר. ראבעלסקי איז אויך געבעטען געווארען צו פארבלייבען אין האמילטאן איבער יום כפור און ער זאל אדרעסירען די שוהלען וועגען דער קרן היסוד ארבייט. פון האמילטאן, וואו דר. ראבעלסקי האט געטראפען אזא גוטען ערפאלג, פאהרט ער אפ אין ווינדזאר, און עס איז צו האפען דאס אויך אין ווינדזאר וועט די אידישע באפעלקערונג פארשטעהן ווי צו עמפפאנגען דר. ראבעלסקי און צו מאכען זיין ארבייט אן ערפאלג.

אידישע סוחרים אין גלות קענען ווערען ערד־ארבייטער אין ארץ ישראל

ירושלים, (א. י. ק.).

דער פאלגענדער ענטפער פון דער היגען ציוניסטישער עקזעקוטיווע, — אויף אן אנפראגע פון לאדז אין וואס אנבאלאנגט דער מעגליכקייט פון קאלאניזירען א צאהל אידישע פאמיליעס אין ארץ ישראל. — גיט זעהר אינטערעסאנטע אינפארמאציע פאר יעדען וועלכער אינטערעסירט זיך מיט דער זעלבער פראגע.

אויף דער פראגע: ווי גרויס דארף זיין דער באדען, אז א פאמיליע פון 5 פערזאן זאל זיך קענען ערנעהרען פון איהם? האט די היגע ציוניסטישע עקזעקוטיווע געענטפערט, אז הונדערט דונאם איז גענוג פאר אזא פאמיליע, און אז ווען דער באדען ליגט נעבען א שטאדט, איז אויך גענוג א קלענערער שטח באדען.

אויף דער פראגע: ווי גרויס דארף זיין די סומע געלט, מיט וועלכער אזא פאמיליע קען זיך קאלאניזירען און דארביי אויך שוין האבען די נויטיגע געביידען און אויסשטאטונג? — האט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע געענטפערט מיט אן ערקלעהרונג פון איהר אגריקולטורעלען קאלאניזאציאנס־דעפארטמענט, לויט וועלכער מען דארף האבען געוועהנליך א סומע פון 675 עגיפטישע פונט, וועניגסטענס 600 פונט, ווען אנשטאט א הויז פון שטיינער באנוגענט מען זיך דערוויילע מיט א צריף, ווי דאס איז דער פאל אין די מעהרסטע ישובים (קאלאניעס פון אינדיווידועלע קליין־באזיצער), וועלכע זענען אויפגעבויט געווארען פון קרן־היסוד אויף דעם באדען פון דעם קק"ל אין ארץ ישראל.

אין וואס אנבאלאנגט דער פראגע וועגען דער שטיצע, וואס דער נייער קאלאניסט קען ערווארטען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, האט די עקזעקוטיווע געענטפערט, אז זי איז באריית צו שטיצען די נייע קאלאניסטען מיט ניט גרויסע סומען און העלפען יעדען אידען. ער זאל זיך פארבינדען אויף אימער מיט דעם באדען אין אונזער לאנד. ווי גרויס די סומע פון דער שטיצע וועט זיין, קען די עקזעקוטיווע ניט באשטימען אין פאראויס, ווייל דאס איז דורכאויס אפהענגיג פון דער ספעציעלער פאזיציע פון דעם אינדיווידועלען קאלאניסט. די קאלאניזאציאנס ראט־געבער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע וועלען אימער שטעהן צום דיענסט פון דעם נייעם קאלאניסט, פונקט אזוי ווי זיי טוען דאס איצט.

דער באדען פאר אזא פאמיליע, אויב ניט נאהענט צו דער שטאדט, דארף קאסטען 500 עגיפטישע פונט פער 100 דונאם, שוין אריינגערעכענט אלטעראציאן. אויף אזא אופן, — ערקלעהרט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע — איז נויטיג א סומע פון 1.000 ביז 1,100 עגיפטישע פונט אום צו קאלאניזירען א פאמיליע פון 5 פערזאן. דעם באדען קאן מען אויסצאהלען אין ראטע־צאהלונגען אין פארלויף פון 4 יאהר.

אין דער ספארט וועלט.

צושטערטע הלומות

(פארזעצונג פון פיידזש 5.)

איז א לייבאר־לייסעאום; א ביבליאטעק — איז א ביבליאטעק. און טאמער האט אימיצער א ווערק אויפגעשריבען און האט ניט געהאט מיט וואס אויף דער וויסער וועלט עם ארויסצולאזען, האט ער ניט געטראכט א רגע און האט די לעצטע עטליכע דאלארען פון די בייגק ארויסגענומען, כדי פלוני בן־פלוני זאל נתעלה ווערען. אצינד שטעהט ער ווי א געטרייער סאלדאט און מינטערט די דראמאטישע נשמה פון דער פארטלאנדער טרופע, כדי זי זאל חלילה דעם לעצטען אטעם ניט אויסהויכען...

אזא שטאדט איז פארטלאנד, און אזעלכע מענשען זענען עס דארט דא!

אבי מ'האלט אין איין גראמבלען, אז די פראווינץ שטיצט ניט די דראמאטישע מענשען פון דער אידישער ביהנע — די גרויסע העלדען פון שכם און ירושלים...

א פרוי'ס ליידען

פארלייכטערט דורך לידיא ע. פינקהעם'ס וועדזשיטעבעל קאמפאונד

ווערדאן, מאנטרעאל, קוויבעק.—"איך בין איינע פון די טויזענטער וועלכע האבען איינגענומען לידיא ע. פינקהעם'ס וועדזשיטעבעל קאמפאונד און האבען גרויס צוטרוי צו דעם. איך קאן מיט זיכערהייט זאגען, אז דאס האט מיך באפרייט פון מיינע טראבעלס און איך וועל קיינמאל ניט זיין אהן דעם אין מיין הויז. זינט איך האב איינגענומען די וועדזשעטייבעל קאמפאונד און לידיא ע. פינקהעם'ס בלוט־מעדיצין, פיהל איך אנדערש. איך רעקאמענדיר עס צו מיינע פריינד און איך האף, אז עס וועט אויסקורירען אנדערע פרויען, וועלכע ליידען פון די טראבעל וואס איך האב געליטען."—מרס. טאמאס ה. גארדנער, 821 עוועלין סטריט, ווערדאן, מאנטרעאל, קוויבעק.

לידיא ע. פינקהעם'ס וועדזשעטייבעל קאמפאונד איז א פארלעסליכע מעדיצין פאר א נייער מוטער. עס ווערט פארפערטיגט פון ווארצלען און קרייטיכער, עס ענטהאלט ניט קיין שעדליכע דראגס און עס קאן איינגענומען ווערען ביי א זויגענדער מוטער.

איהר ווערט צו צוריקקעהרען דער מוטער דעם נארמאלען געזונט און קראפט ווערט איבערגעזאגט נאכאמאל און נאכאמאל אין פונקט אזעלכע בריעף ווי מרס. גארדנער שרייבט.

אין א קענוועס, וואס איז לעצטענס געמאכט געווארען צווישען פרויען, וואס נוצען די וועדזשעטייבעל קאמפאונד, האט זיך ארויסגעוויזען אז 98 פון יעדע 100 פרויען, וועלכע נעהמען איין די מעדיצין, קריגען בענעפיט פון דעם. זיי שרייבען און דערצעהלען אונז אזוי. אזא באווייז בארעכטיגט אונז צו אנרופען עס פארלעסליכע מעדיצין פאר פרויען. עס ווערט פארקויפט ביי דראגיסטען איבעראל.

טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער היפאטעקען־באנק אין ארץ ישראל

ירושלים, (א. י. ק.).

306 נייע הייזער זענען אויפגעבויט געווארען אין ארץ ישראל מיט דער הילף פון דער היפאטעקען־באנק פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע איז געגרינדעט געווארען מיט 50,000 עגיפטישע פונט פון קרן־היסוד געלט.

פון די הייזער זענען: 225 אויפגעבויט געווארען אין יפו און אין תל־אביב, אויף וועלכע די באנק האט געגעבען הלואות אויף דער אלגעמיינער סומע פון 32,639 עגיפטישע פונט; 48 — אין חיפה, אויף וועלכע די באנק האט געגעבען 9,323 פונט; 32 — אין טבריה, אויף וועלכע די באנק האט געגעבען 6,110 פונט: און 1 הויז אין ירושלים, אויף וועלכער די באנק האט געגעבען 660 פונט. צוזאמען 48,732 עגיפטישע פונט אויף 306 הייזער.

דאד'ס קידני פילס זענען בלויז א נירען רפואה. זיי העלפען רומאטיזם, לאמבייגא, ברייט'ס קראנקהייט, דיעביטיז, רוקען שמערצען. האריד־שמערצען און יורינארישע ליידען. ווייל אלע פון זיי זענען אדער נירען ליידען אדער זענען פאראורזאכט דורך דער אונארדנונג פון די נירען און דאדורך קענען זיי ניט טאן זייער ארבייט.

שיפסקארטען

רעגעלמעסיגער און דירעקטער פאסאזשיר־פארקעהר פון
האמבורג
— נאך —
האליפאקס
און ניו־יארק
מיט די באליעבטע שיפען „קליוולאנד", „האנזא" און „מאונט קלעי" מיט קאיוטע און דריטע קלאסע.
האמבורג
שערבורג — סאוטהעמפטאן
— נאך —
ניו־יארק
מיט די לוקסוסדיגע שיפען „רעזאלוט", „רעליענס", „אלבערט באלין", „דויטשלאנד", 1־טע, 2־טע און 3־טע קלאס און די קעבין־דאמפערס „קליוולענד", „האנזא", „מאונט קלעי", „וועסטפאליא" און „טורינגיא".
שטרענגע כשר'ע קיך
גוטע באדינגונגען, ווערט געגעבען צו אלע פאסאזשירען. פאר מעהר אויסקינפטע זיך ווענדען צו אונזערע אויטאריזירטע אגענטען, אדער
J. G. KIMMEL
General Passenger Agent
656 Main St., Winnipeg, Can.

צו וואס
Why

טרינקען ביליגע, מינדווערטיגערע „באלק"-קאקאס, אימפארטירט פון פרעמדע לענדער—ווען איהר קאנט האבען דעם פארגעניגען פון פריי'ס - געמאכט אין קאנאדע-די קאקא פון אומפארגלייכליכע טעם און קוואליטי, און וואס איז באקאנט איבער דער גאנצער וועלט פאר איהר וואונדערליכער, קאנצענטרירטער נארהאפטיגקייט

דער רעזולטאט פון איבער
200 יאהר ערפאהרונג.

168

מארקט
אייער
באלאט דא

1	Are you in favour of the continuance of The Ontario Temperance Act?	
2	Are you in favour of the sale as a beverage of beer and spirituous liquor in sealed packages under Government control?	X

--פאר גאווערנמענט קאנטראל
די מאדערייישאן ליעג פון אנטאריא
סי. די. באים, סעקרעטאר. העדקוואדערס: 9 ריטשמאנד סטר. איסט, טאראנטא.
34

וואס בעסער די טיי

אלץ רייכער דער טעם

"SALADA"

TEA

אין די בעסטע, דערפאר איז עס שטענדיג מעהר אנגענעם ווי געוועגליכע טיי. פרובירט עס.

אין דער ספארט וועלט

די ערשטע היגע וויכטיגע באקסינג-מעטש פונ'ם סעזאן וועט פארקומען מארגען צווישען באבי עבער און האוארד מעיבערי, וועלכעס וועט פארקומען אינ'ם קאליסעאום.

* * *

די סומען וועלכע ווערען געוועט אין די רייסעס, האלטען אין איין פאלען. אפילו אין וואודביין האט דער עולם געוועט מיט א מיליאן ווייניגער ווי געוועהנליך.

ביים לעצטען „מיעט" האט מען דארטען געוועט $2,227,427, פון וועלכע די רעגירונג האט גענומען אין שטייערן $106,373.

היינט וועט אפשר זיין אן ענטשיידענער טאג ביי דער בייסבאל וועלט-סעריע.

די „דזשייענטס" האבען שוין דריי געוואונענע גיימס געגען די „סענאטארס" צוויי, און אויב די דזשייענטס זאלען היינט ווידער געווינען, בלייבען זיי די בייסבאל קעניגע.

היינטיגע ענטרים

1-טע רייס, ארום 5 פוירלאנגס

ראזיטא 96, גרעי דעי 101, פריימיסאן 107, פינק טי 110, פרינס טהיא 111, רעלהי גוירל 96, מוזאר אוו מען 106, בלענערהאזעט 109, דזשינגל 111, טשיף קלארק 101.

2-טע רייס, ארום 5 פוירלאנגס

ברייער סוויט 90, טריקסיקאל 95, מעל'ס טשאים 97, קאונטי טיימס 102, סלינג 94, ליידי עבאט 97, פאלי 97, סוויט נאט 106, ספעי ראיאל 94, איווא פאקס 104.

3-טע רייס, 6½ פוירלאנגס

טארני וועי 100, עלטרים 105, טשיף ספאנכאר 105, אשיריען קווין 100, ליסייד 105, שיינער סעקאנד 105 בעלדזשאי 108, וויטש עלם 110, ליידי הארט 105, בענגאר 104.

4-טע רייס, 6½ פוירלאנגס

קוירק דרעם 97, עקיזט 100, הענרי דזשיי 105, קאווענדייש 107, ווילד פלאור 100, מיס לענגא 102, רהיינסטאן 107, קווינהאם 107, בראדוויו 106, הארפ אוו פראפעסי 85.

5-טע רייס, א מייל און 70 יארד

מערי קאנטראלי 96, מערקושיא 105, קלארים 108, קענט על 110 קאמנרי 98, דזשון פלאי 106, דזשעם 109

6-טע רייס, 6½ פוירלאנגס

מעטאל 102, לייאן ר'אר 104, דיישמס עף א'הארא 112, דירעקטאר 115, דר. גלען 106, אמברידזש 110, מיס דאמינא 106.

דירעקטאר און מיס דאמינא — אן ענטרי פון ע. דזשיי מארא.

7-טע רייס, א מייל און א 16-טעל

האי גיער 97, סי וואטער 102, מוירטל קראון 103, טאראסקאן 108, טאנטאלום 102, אפאלאדזשי 102, מירעקל מען 100, פיגורישאן 111, רעוואנייט 107, בראש באי 102.

דאפרין רעזולטאטען

1-טע רייס, דזשין קרעסט 97 (מעקנאיט) $12.60, $5.90, $4.45; רובי מארש 104, (סטיווענס) $4.50, $3.50; סי טי ווארטינגטאן 104 (א'בריען) $6.70.

2-טע רייס. ענן קיי 102 (א'בריען) $36.20, $8.95, $4.80; מעקסיקען פיט 111 (מעקנאיט) $2.85, $2.45; סווינג 105 (אייבעל) $3.00.

3-טע רייס, ווענזועלאס 110 (מעקנאיט) $15.70, $9.30, $6.80; לאודוש סטארם 106 (פארען) $7.45, $6.60; האטשיסאן 104 (פונשאן) $6.75.

4-טע רייס. סעקסטענט 101 (מעקנאיט) $10.10, $4.15, $2.65; בליומענדייל 105 (אייבעל) $3.35, $2.50; סעט'ס דרים 100 (א'בריען) $3.30.

5-טע רייס. מערושישען 112 (פעטאר) $13.00, $7.80, $5.95; רענסער 111 (עראן) $5.50, $4.35; הארטעל 109 (מעקרען) $4.45.

6-טע רייס. מארבל 105 (פונשאן) $4.00, $3.25, $2.80; גאטה 105 (סטיווענס) $6.75, $3.75; בליו בראש 113 (א'מאנהאני) $3.90.

7-טע רייס, דאסטפרוף $5.40, $3.55, 2.65; על דזשעסמאר $4.40, $3.55; ווענדאר $3.50.

TORONTO DRIVING CLUB INC.

טאראנטא דרייווינג קלאב אינק.

לויפענדע רייסעס

— אין —

דאפערין פארק

היינט

איינטריט $1.00 און וואר טעקס

Cunard Line **פריפייד ביזנעס** Anchor-Donaldson Line

קויפענדיג אייערע טיקעטס אריבערצוברענגען אהער פריינד אדער קרובים, זעהט אז זיי זאלען פאהרען אויף איינער פון דיזע ליינס.

די קאמפאני'ע האט אפיסעס אין אלע איראפייאישע צענטרען. אריינרעכענענדיג רוסלאנד און אוקראינע. נייע גרויסע סטימערס — גוטע שפייז, אויסגעצייכענטע באקוועמליכקייט. געלט קיין רוסלאנד קען יעצט אויסגעצאהלט ווערען אין דאלארס — דאס איז דער בעסטער וועג צו שיקען געלט צו אייערע קרובים. — פאר אינפארמאציעס פרעגט ביי אונזערע לאקאלע אגענטען אדער ביי

The ROBERT REFORD CO., Limited
217 Bay St. Toronto

סייפט מעהרער

עלטערן, האט איהר אוועקגעשטעלט אייער מיידעל אדער איינגעל אויפ'ן ריכטיגען וועג מיט א סייווינג אקאונט ? ? ?

שפארזאמקייט איז דער פונדאמענט פון ערפאלג.

איטליכער איינער ווייסט, אז נישט דאס וואס מ'פארדינט, נאר דאס וואס מ'שפארט אפ איז די מאס צו מעסטען דעם אונטערשיד צווישען ערפאלג און דורכפאל.

אויב איהר זוכט זעלבסטשטענדיגקייט פאר אייער איינגעל אדער מיידעל — פארוואס נישט עפענען א סייווינג-אקאונט פאר זיי היינט אין

ONTARIO

The Province of Ontario Savings Office

די פראווינס אוו אנטעריא סייווינגס אפיס

אינטערעסט געצאלט אויף אלע דעפאזיטס צו א רייט פון 4% פער יאהר

אינגאנצען אדער אירגענד-וועלכען טייל פון אייער געלט קאנט איהר ארויסציהען אין אירגענד-וועלכער צייט אהן נאטיס.

אלע געלדער וואס ווערען דעפאזיט זענען גאראנטירט ביי דער רעגירונג פון דער פראווינץ אנטאריא.

הויפט-אפיס 15 קווינ'ס פארק טאראנטא

בראנטשעס אין — עילמער, ברענטפארד, האמילטאן, קארנער יארק און מעקנעב סטריטס; ניומארקעט, אטאווא, 207 ספארק סטריט; אווען סאונד, פעמברוק, סיפארט, סט. מערים, סט. קעטרינס, טאראנטא, יוניווערסיטי און דאנדעס סטריטס; טאראנטא, קארנער בעי און עדלייד סטריטס; טאראנטא, 549 דענפארד עוועניו; וואקערטאן און וואודסטאק.

מייל ארדער דעפארטמענטס אין יעדען בראנטש

„אראנזש פעקא" איז פשוט דער נאמען פון א בלעטעל

„גיט מיר א טעפעל אראנזש „פעקא טיי"". אזעלכע ביטעס הערט מען זעהר אפט אין רעסטאראנען און טיי-רומס. פונדעסטוועגען, אז איהר פרעגט: „וואס איז אראנזש פעקא", איז דער ענטפער זעהר אפט: „איך וויים נישט, אבער איך וויים, אז דאס דארף זיין גוטע טיי".

„ארענזש פעקא" איז איינפאך דער נאמען פון דעם בלעטעל און דעם אייגענשאפטליכען צייכען פון דער סייז פונ'ם בלעטעל. דאס איז נישט נויטווענדיגערוויז און אומבאדינגט די בעסטע טיי אונטער אלע אומשטענדען. איהר קאנט האבען גוטע, שלעכטע אדער אינדיפערענטע אראנזש פעקא טיי.

די גוטסקייט פון דעם בלעטעל ווערט געאורטיילט דורך דעם געשמאק, וועלכער איז אפהענגיג פון די ביידע זאכען: די הויכקייט, אויף וועלכער די פלאנץ ווערט געוואקסען, און די השגחה וואס ווערט דורכגעפיהרט צו דער פראדוצירונג פונ'ם טיי.

וואס העכער דער טיי-גארטען געפינט זיך, אלץ רייכער איז דאס בלעטעל מיט לעבענסוויכטיגע אויל, וועלכע באצייכענט זיין געשמאק.

דייטשע און פראנצויזישע גענעראלען אדרעסירען פרידענס-קאנגרעס

בערלין, אקטאבער, 8.

א גרויסע סענסאציע איז פארגעקומען אויף א פרידענס-קאנגרעס וואס ווערט דא איצט אפגעהאלטען ווען א פראנצויזישער גענעראל און א דייטשער גענעראל זענען אויפגעטראטען מיט רעדעס געגען קריג.

דער פראנצויזישער גענעראל, ווערא, האט אין זיין רעדע געזאגט; אז קריג וועט דאן אויפהערען ווען די גענעראלען וועלען מיט די מאסען ארויסטרעטען אין א גענעראל-סטרייק געגען קריג.

יעדער איד דארף פאטראניזיען

די קווין $ טעקסי

Main 0009-0110

די בילינגסטע פרייזען אין שטאדט. קורצע ראנס, 1—4 פאסאזש. 50¢. רעגולאר ראן, 1—4 פאס. 1 דאלאר. א שטונדע, 1—4 פאס. 2 דאלאר. טעלעפאנירט מעין 0110 — 0009, און מיר קומען צו אייך אין 3 מינוט. א ספעציעלע רעדאקשאן אויב גענוצט מעהר ווי 2 קארס.

„צוזייהט און צושפרייט" פון שלום-עליכם פאה'ן לייבאר-לייסעאום

דינסטאג, דער 28-טער אקטאבער, וועט אין סטענגערד טעאטער פארקומען א דראמאטישע פארשטעלונג צוגונסטען דעם לייבאר-לייסעאום. עס וועט אויפגעפיהרט ווערען די בארימטע פיעסע „צוזייהט און צושפרייט" פון דעם אומשטערבליכען אידישען הומאריסט שלום-עליכם. אלע ראלען וועלען דורכגעפיהרט ווערען פון די מיטגלידער פון דער דראמאטישער סעקציע פונ'ם אומאפהענגיגען בילדונגס-קלוב „פראגרעס".

א חוץ דעם דראמאטישען ספעקטאקעל וועט אויך דורכגעפיהרט ווערען א פיינער קאנצערט מיט דער מיטווירקונג פונ'ם מאנדאלין-ארקעסטער, וועלכער האט זיך שוין קונה שם געווען אין שטאדט מיט זיינע פריהערדיגע ארויסטרעטונגען פאר'ן אידישען עולם. דער ארקעסטער וועט שפיעלען גאנץ נייע שטיקער, און דער עולם וועט באמת שטארק הנאה האבען.

שלום-עליכמ'ס „צוזייהט און צושפרייט" איז א פיעסע פונ'ם רוסיש-אידישען לעבען. דארט ווערט געשילדערט א אידישע משפחה, וואס ווערט צוזייהט און צושפרייט אויף שבעה ימים: דער — אין ליסי, און דער — אין סטריסי. די אלטע טאטע-מאמע בלייבען אליין ווי די שטיינער. די עלטערן פארשטעהען ניט די קינדער, און די קינדער קאנען ניט תופס זיין דעם גוסט און דעם גייסט פון די טאטע-מאמע. דאס איז א פיעסע פון דעם אמת'ן שלום-עליכמ'דיגען שניט, מיט אלע קניימשעלאך און אדערלאך פון שלום-עליכמ'ס גניאלען טאלאנט.

און די הויפט-זאך איז: דער גאנצער פראפיט פון דער אונטערנעהמונג, אראפרעכענענדיג די נויטיגסטע הוצאות, געהט צוגונסטען דעם לייבאר-לייסעאום, וואס וועט באלד געבויט ווערען אין טאראנטא. דער וואס וועט קומען אין טעאטער, וועט הנאה זיין פון שלום-עליכמ'ס טאלאנט, אי ער וועט שטיצען דעם לייבאר לייסעאום.

בארויבען א כינעזישע שיף

שאנכאי, אקטאבער 8.

ארום דרייסיג פאסאזשירען וועלכע זענען ארויף אויף דער שיף „טונג-שין" און וועלכע זענען אין דער אמת'ען געווען פיראטען (ים רויבער) האבען גענומען באזיץ פון דער שיף און האבען צוגענומען דריי הונדערט טויזענט דאלאר. זיי האבען געצוואונגען דעם קאפיטאן ער זאל צו פאהרען מיט דער שיף צו א פארווארפענעם אינזעל און דארט ארונטערלאזען זיי.

די איינצעלהייטען וועגען דער רויבעריי זענען באוואוסט געווארען נעכטען, ווען דער קאפיטאן איז אנגעקומען מיט דער שיף אין דער האפען-שטאדט עמאי.

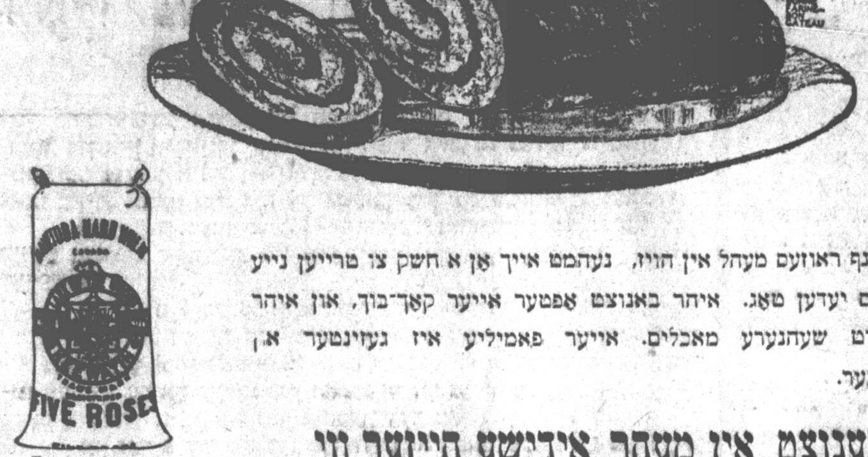

מיט פינף ראזעס מעהל אין הויז, נעהמט אייך אן א חשק צו טרייען נייע רעסיפיס יעדען טאג. איהר באנוצט אפטער אייער קאך-בוך, און איהר סערווירט שעהנערע מאכלים. אייער פאמיליע איז געזינטער און גליקליכער.

אין בעגס פון 7, 14, 24, 49 און 98 פונט.

גענוצט אין מעהר אידישע הייזער ווי אלע אנדערע מעהל צוזאמענגענומען

FIVE ROSES FLOUR
for Breads - Cakes - Puddings - Pastries

די מאדערייש'ן ליעג פון אנטאריא

פרעזידענט, מר. י. פ. העלמוטה ק. ס.

דער 23-טער אקטאבער וועט באשטימען פיעל פונ'ם שיקזאל פון אנטאריא

זאל דאס באשטימט ווערען אויפ'ן ריכטיגען אופן.

א זיעג פאר רעגירונגס-קאנטראל איז כמעט ווי געזיכערט. אבער מיר קאנען נישט אפארדען צו נעהמען "טשענסעס". יעדער בירגער פון אנטאריא, וועלכער וויל אז דאס לעבען פון זיין פראווינץ זאל כאראקטעריזירט ווערען דורך ניכטערקייט און טאלעראנץ, האט א פליכט.

יענע פליכט איז צו סופארטען די מאדערייש'ן ליעג אויף יעדען מעגליכען וועג.

צייט, געלט, סערוויס און סימפאטיע זענען נויטווענדיג. די צייט פאר האנדלונג איז **איצט**

א קאמפיין פון דער גרויס פון יענעם קאמפיין, אין וועלכען די ליעג איז איצט פארוויקעלט, איז עקספענסיוו. אויב איהר זענט מיט אונז, שניידט אויס און מיילט דעם אונטען-געדרוקטען קופאן. אירגענד וועלכע געלדער, וואס איהר שיקט אריין, וועלען געספענדעט ווערען אין אייער אייגענעם דיסטריקט.

ענטפערט דעם רוף איצט

פראווינשעל העדקוואדערס
9 ריטשמאנד סטריט, איסט, טאראנטא.
טעלעפאן: מיין 8387 און מיין 1193

Hon. President:
ADMIRAL SIR CHAS. KINGSMILL

DIRECTORS
R. J. CHRISTIE (Vice-President)
C. D. BOYCE (Secretary)
F. GORDON OSLER (Treasurer)
C. F. PAUL
W. A. WATTS
T. L. MONAHAN

MEN'S PROVINCIAL COMMITTEE
JOHN ADAMS, Napanee, Ont.
A. A. AMOS, Cobalt, Ont.
MAJOR R. F. BAKER, Port Dalhousie, Ont.
DAVID M. BUTCHART, Owen Sound, Ont.
JAS. A. CALVERT, Queenston, Ont.
J. P. CRERAR, Ottawa, Ont.
E. P. FOLEY, Thorold, Ont.
COL. R. W. GREGORY, St. Catharines, Ont.
W. R. JONES, Merritton, Ont.
A. COURTNEY KINGSTONE, K.C., St. Catharines.
THOS. F. KING, Timmins, Ont.
A. D. KNIGHT, Collingwood, Ont.
F. R. LALOR, Dunnville, Ont.
BRIG-GENERAL C. H. MacLAREN, C.M.G., D.S.O., Ottawa, Ont.
COL. L. W. MARSH, Belleville, Ont.
H. B. MORPHY, Listowel, Ont.
HERBERT McCABE, Wellington, Ont.
REEVE J. McPHEE, Niagara-on-the-Lake, Ont.
COL. H. C. OSBORNE, C.M.G., Ottawa, Ont.
DAVD ROSS, Welland, Ont.
COLONEL HOFFMAN SMTH, Sudbury, Ont.
G. W. SULMAN, Chatham, Ont.
NORMAN TROTTER, Little Current, Ont.
W. G. WEICHEL, M.P.P., Waterloo, Ont.
F. R. WILFRID, Lindsay, Ont.
COL. T. W. H. YOUNG, J.P., Peterboro, Ont.
COL. P. B. WILSON, Sault Ste. Marie, Ont.

WOMEN'S PROVINCIAL COMMITTEE
MRS. C. R. ATKINSON, Little Current, Ont.
MRS. H. B. BLACK, Sr., Lindsay, Ont.
MRS. WALTER BOOTH, Consecon, Ont.
MRS. WALTER CLARKE, Havelock, Ont.
MRS. S. T. CREET, Beamsville, Ont.
MRS. J. W. DIGBY, Brantford, Ont.
MRS. E. EDGAR, Port Hope, Ont.
MRS. S. C. HILLIER, Bowmanville, Ont.
MRS. W. E. HODGINS, Ottawa, Ont.
MISS TESSIE INGRAM, St. Thomas, Ont.
MRS. JAMES A. LIVINGSTONE, Grimsby, Ont.
MRS. GEO. MAYO, Stratford, Ont.
MRS. GEO. MITCHELL, Cobalt, Ont.
MRS. W. W. O'SULLIVAN, Timmins, Ont.
LADY POPE, Ottawa, Ont.
MRS. CLIVE PRINGLE, Cobourg, Ont.
MRS. GEO. POTTS, Sr., Haliburton, Ont.
MRS. GEO. M. STEWART, Belleville, Ont.
MRS. E. R. TATE, Lakefield, Ont.
MRS. EMILE DARTE, Welland, Ont.
MRS. B. J. McCORMACK, Welland, Ont.
MRS. H. A. C. MACHIN, Kenora, Ont.
MRS. GEO. SINCLAIR, Orillia, Ont.

TORONTO WOMEN'S COMMITTEE
LADY FALCONBRIDGE
MRS. W. MULOCK
MRS. F. DENISON TAYLOR
MRS. EDMUND BRISOL
MRS. A. D. MILES
MRS. H. J. FISK
MRS. W. H. CAWTHRA
MRS. J. H. MOSS
MRS. BOYD MAGEE
MRS. D. L. McCARTHY
MRS. CARLYLE McGILL
MRS. JAMES INCE
MRS. GEORGE T. IRVING
MRS. F. H. PHIPPEN
MRS. T. E. BOWMAN (Secretary).

1	Are you in favour of the continuance of The Ontario Temperance Act?	
2	Are you in favour of the sale as a beverage of beer and spirituous liquor in sealed packages under Government control?	X

מארקט אייער באלאט אזוי ←

The Moderation League of Ontario,
9 Richmond Street East,
Toronto, Ont.

Please send me Moderation League Bonds to the value of $ ....
for which remittance is enclosed.

Name ....
Address ....
....

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario,
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING Co. Ltd.
251—253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ont.
January 22nd 1913

דער זילבערנער יובילעאום פון א אידישער וואכענצייטונג

די אידישע פרעסע אין אמעריקע האט זיך איהר אייגענארטיגקייט, און איין וויכטיגער שטריך איז זיכער דאס, אז צו דער צייט ווען די טעגליכע פרעסע איז מעהר אדער ווייניגער פעסט עטאבלירט, קען ביי אונז ביז היינטיגען טאג נים עקזיסטירען קיין אידישע וואכענצייטונג.

אידישע וואכענצייטונגען — וויפיעל פארזוכען זענען דען שוין נישט געמאכט געווארען, און אלע האבען זיך דאך געענדיגט מיט א דורכפאל.

עס וואלט געוועזען אומזיסט צו דערווארטען אז א אידישע וואכענצייטונג זאל האבען אזא פראפארציאנעל - פינאנציעלען ערפאלג ווי די ,,סאטורדעי איווינינג פאסט'' אדער אנדערע באקאנטע שריפטען, אבער צו וועלכער עס איז עקזיסטענץ האבען זיי זיך געדארפט צושלאגען, אבער דאס איז אויך קיינמאהל ניט געוועזען דער פאל.

און נאך א זאך מוז גענומען ווערען אין באטראכט, ווען מען רעדט וועגען דעם גורל פון דער אידישער וואכענצייטונג אויף דער זייט ים.

ניט נאר זענען די אלע פארזוכען ניט געוועזען קיין פריוואטע פראווען, נאר די מעהרסטע וואכענצייטונגען, ניט געגרינדעט פאר פראפיטען זענען געשטיצט געווארען פון פארטייען, וועלכע זענען געוועזען זייערע ארויסגעבער, געשטיצט געווארען אי מיט געלט און אי מיט א לעזער־קרייז, און דאך זענען זיי אלע אונטערגעגאנגען, ווער מאטערענדיג זיך לענגער, און ווער ווייניגער.

און פון די אלע וואכענצייטונגס - פארזוכען, איז די ,,פרייע ארבייטער שטימע'' די איינציגע וואכענצייטונג אונזערע, וועלכע האט דערלעבט די טעג צו פייערען איהר פינף און צוואנציג יעהריגען יובילעאום, א פייערונג וואס איז דורכגעפיהרט געווארען מיט׳ן ארויסגעבען פון א גרויסען נומער ,,פרייע ארבייטער שטימע''.

ניט דא איז דער פלאץ און ניט יעצט איז די צייט צו אנאליזירען ווארום די ,,פרייע ארבייטער שטימע'' איז געוועזען דער איינציגער אויסנאהם צום גוטען, וואס מיר ווילען נאר דא, איז אין נאמען פון די ,,זשורנאל'' לעזער באגריסען דעם יובילאר, ווינשען לאנג - לעבען דער וואכענשריפט, וואס פארנעהמט אזא בכבוד׳ען פלאץ אין דער אידישער פרעסע אויף דער זייט ים.

מיר זענען ווייט פון צו טיילען די פאליטישע אנשויאונגען פון דער יובילעאום - שריפט, אבער די ,,פרייע ארבייטער שטימע'' איז א שריפט ניט נאר קיין אנארכיסטישע, נאר אויך אן אלגעמיין אידיש - קולטורעלע אויסגאבע, וואס האט זיכער פיעל בייגעטראגען צום אידיש - קולטורעלען לעבען אין אמעריקע.

לאנג לעבען — דער עלצטער אידישער וואכענשריפט אין אמעריקע!

ס׳מענשעלט די קאנאדער אינדיאנער

גאר אהן רעש און אהן ליארם האט מען ארויסגעגעבען א באפעהל צו אפשאפען די אויטאנאמיע פון ספעציפישע אינדיאנישע וואהלען אין די רעזערוואציעס, וואס ליגען אין די גרענעצען פון דער פראווינץ אנטאריא, און זיי פארבייטען מיט אלגעמיינע וואהלען, לויט׳ן מוסטער פון די וואהלען, וואס ווערען פראקטיצירט אין די אנדערע טיילען פון דער מדינה.

ביז איצט פלעגען די אינדיאנישע ישובים פון די אזוי־גערופענע ,,זעקס נאציעס'' האבען דאס רעכט צו דערוועהלען זייערע אייגענע ,,טשיפס'', לויט די פארצייטיגע אינדיאנישע מנהגים. די רעגירונג האט שטענדיג געקוקט קרום אויף דעם אינדיאנישען סעפעראטיזם און האט קוים טאלערירט די וואהלען. ס׳פלעגען דערפון ארויסקומען שטענדיגע צוזאמענשטויסונגען צווישען די אינדיאנער און די רעגירונגס־מענשען. האט מען זיך מיישב געווען און מען האט מיט איין פעדער־שטריך אפגעמעקט די אלטע אינדיאנישע וואהל־מנהגים און מען האט אויף די רויטע מענשען א נייעם וואהל־סיסטעם ארויפגעצוואונגען.

דער שנוי אינ׳ם אינעווייניגסטען לעבען פון די אינדיאנישע ישובים אין דער פראווינץ אנטאריא איז נישט פון הימעל אראפגעפאלען. מיט א צייט צוריק איז צווישען די רעזערוואציעס און די רעגירונגס - מענשען ארויסגעקומען א שארפער סכסוך צוליב געוויסע ענינים, וואס זענען נוגע די סאמע פונדאמענטאלע לעבענס־נויטען פון די אינדיאנער. דער ענין האט דערגרייכט צו א קריטישען שטאפעל, און די קאנאדער רעגירונג האט אריינגעשיקט אין די רעזערוואציעס א מיליטערישען מענשען צו אויספארשען דעם מצב און אריינברענגען א באריכט צו דער רעגירונג. געווען איז עס א מין ,,ראיאל קאמישאנער'' לויט׳ן נוסח פון די סקארבאוועג ,,ראיאל קאמישאנס''.

איצט האט דער ,,קאמישאנער'' זיין ארבייט אפגעטאן, און אויף זיינע עדות־זאגענישען האט מען גלייך צונויפגערופען א קאבינעט־זיצונג און מען האט ארויסגעגעבען אן ,,ארדער־אין־קאנסיל'', וואס שאפט אפ אלע אלטע אינדיאנישע וואהל־מנהגים, ווי זיי וואלטען גאר קיינמאל אויף דער וועלט נישט געווען. דער ,,קאמישאנער'' האט געמאכט א חקירה־ודרישה, און ער האט אויסגעפונען, אז אזוי ווי עס געהט, קאן דאס ווייטער נישט אנגעהן. איז בכן — אויס אינדיאנישע אויטאנאמיע ! אויס ,,טשיפס'' !

וואס וועט דער רויטער מענש אויף דעם ענטפערען ? די רעגירונג האט שוין באשטימט נייע וואהלען פון אזוי־גערופענע ,,קאנסילערס''. דאס זענען אפיציעלע מענשען, וועלכע וועלען דארפען שטעהן אויף דער וואך און היטען, אז די געזעצליכע אינטערעסען זאלען נישט פארלעצט ווערען. מיט אנדערע ווערטער מיינט עס : די רעגירונג האט אפגעמעקט א קאפיטעל געשיכטע, און האט אויפגעשריבען א נייע אינדיאנישע תורה, מיט נייע לוחות און נייע דינים, וואס זענען ווייט פון די אינדיאנישע מנהגים כרחוק מזרח ממערב. דער רויטער מענש איז שוין אזוי אויך מיט די פאראנדקעס פון דער רעגירונג נישט צופרידען: עפעס מישט זיך די רעגירונג אין זיינע געשעפטען און וויל איהם דיקטירען ווי אזוי צו לעבען און ווי אזוי זיינע קינדער צו דערציהען. דער נייער איינפיהר וועט נאך די אינדיאנישע געמיטער פיעל ערגער אויפרייצען, און וואס עס קען דערפון ארויסקומען, קאן קיינער נישט פאראויסזאגען.

דער ,,ארדער־אין־קאנסיל'' איז עהנליך צו דער טענדענץ פון דער רעגירונג אין די דוכאבארישע ישובים פון דער ווייטער וועסט. אויך דארט האט די רעגירונג באשלאסען איינמאל פאר אלע מאל צו ,,ציוויליזירען'' די דוכאבארען און זיי אויפ׳ן דרך־הישר ארויפפיהרען. וואס־זשע איז דער סוף ? מאסען דוכאבארען זענען זיך פון דער וועסט פארנאנדערגעלאפען, און די וואס זענען פארבליבען זענען שטארק פון די נייע איינפיהרונגען נישט צופרידען. די אינדיאנישע שבטים פון דער פראווינץ אנטאריא זענען נישט קיין אויסלענדער. זיי זענען דארט, אין די רעזערוואציעס טיף איינגעווארצעלט, און ארויסטרייבען זיי פון זייערע איינגעפונדעוועטע היימען וועט זיי קיינער נישט קאנען — אפילו דער ,,ארדער־אין־קאנסיל'' וועגען די נייע וואהלען. עס איז אבער שלעכט צו האלטען א שונא אין הויז, און דער אינדיאנער וועט דער רעגירונג בלייבען א שונא אויפ׳ן גאנצען לעבען, אויב די נייע ארדנונג וועט ווירקליך זיין געגען זיינע אינטערעסען.

מיר וועלען האבען אמת׳ע הימעל קראצער ווי אין ניו יארק אדער שיקאגא

צוויי טויזענט טאנען שטאל וועט מען פארנוצען אויף דער ״פריים״ אליין

פון אלעף מעם מעם

טאראנטא מענשעלט זיך. זי וועט באלד ווערען א גרויסע שטאדט מיט אלע גרויסע אמעריקאנער שטעדט גליך. איהרע גאסען וועלען באלד פארצווייגען ווערען מיט א לאנגער קייט פון הויכע ריעזיגע בנינים, וואס וועלען זיך ניט דארפען שעהמען אנטקעגען בראדוויי אדער פינפטע עווניו. די אלטע בנינים־לאך פון דעם רעזידענץ־קווארטאל וועלען בלייבען. דער ביזנעס־קווארטאל ווערט אבער אלע יאהר איינגער און איינגער, און דער הימעל איבער די קעפ ווערט אלץ שמעלער און שמעלער.

טאראנטא שניידט זיך אויף א שטאדט פון הימעל־קראצערס אלא ניו־יארק אדער שיקאגא. ווען אימיצער בויט איצט א בנין אינ׳ם געשעפט דיסטריקט, איז עס א מאדערנער בנין מיט אלע קליפערלאך. דארט קאן מען שוין ניט געפינען די אמאליגע איינריכטונגען. אלץ איז דארט ניי בתכלית הנייקייט. אלע נייאינקייטען פון דער מאדערנער ארכיטעקטור ווערען אין דער בוי־קונסט ארייננעפיהרט. עס איז שוין היינט כמעט שווערליך צו געפינען א ניי הויז אהן אן ״עלעוויטער״. מענשען פארשפארען שוין צו קלעטערען אויף עטליכע הונדערט שטיגען און בלייבען אהן אן אטעם ביז מען דערגרייכט דעם העכסטען שטאק.

וואס איז דער שכל פון הימעל־קראצערס בכלל ? פארוואס זאלען מענשען זיך רייסען צום הימעל און פארשטעלען די ליכטיגע שיין פון דער זון ? אין די גרויסע אמעריקאנישע צענטערען ווערען הימעל קראצערס געבויט פשוט צוליעב מאנגעל אין ארט. די באפעלקערונג וואקסט און שפרייט זיך פארנאנדער אין דער לייננג און אין דער ברייט. ארט איז מיט גאלד גליך. דארף מען שפארען ארט און בויען הויכע בנינים. דארף מען די מענשען אין אייזערנע שטייגען איינשפארען, און די זון פון די מענשליכע אויגען פארשטעלען.

טאראנטא האט שוין עטליכע הימעל־קראצערס. אז מען שפאצירט איבער דעם געשעפטס־קווארטאל, זעהט מען ווי טאראנטא רייסט זיך צו די הימלען, און וויל ווערען א גרויסע מאכט. דא און דארט סטארטשען שוין הויכע בנינים מיט ריזיגע קוימענס און אייזערנע באלקאנען. מען זעהט באשיינפערליך ווי אזוי דער שר פון דער גרויסער שטאדט, שליכט זיך אריין צווישען די אמאליגע אלטע געביידען און פארשלינגט אלץ און אלעמען. גרויסע בענק האבען אויסגעבויט הימעל־קראצערס. פארזיכערונגס־געזעלשאפטען האבען זיך אינ׳ם הימעל־שפיעל אריינגעווארפען. ווער עס קאן נאר — בויט גרויסע בנינים מיט טורעמס, וואס דערגרייכען ביז עטליכע און צוואנציג עטאזשען די הויך.

אין איירא פא זענען דא לענדער, וואו מען ערלויבט ניט צו בויען קיין הימעל־קראצערס. אמעריקע שטאלצירט מיט די הימעל־קראצערס, און אט דער הימלדיגער שטאלץ געהט אריבער די גרעניצען און ווארפט זיך פארנאנדער איבער דעם יונגען לאנד — קאנאדע. טאראנטא איז די שטאדט פון די צוקונפטיגע הימעל־קראצערס. דער אנהויב איז שוין געמאכט געווארען. דער ערשטער אמת׳ער הימעל־קראצער ווערט איצט געבויט אויפ׳ן קארנער פון וויקטאריא און עדלייד סטריט. דאס וועט זיין די ״מעטראפאליטאן בילדינג״, און וועט זיך הויבען מיט א מורא׳דיגער הויך, פארשטעלענדיג אלע ביזאהעריגע קראצערס, וואס זענען ווען אין טאראנטא געבויט געווארען.

דער נייער הימעל־קראצער וועט איינשלינגען א ים מיט געלד. ער וועט אפקאסטען אן אוצר, און וועט זיך קאנען פארמעסטען מיט א הימעל־קראצער פון דער ניו יארקער וואל סטריט. די ״פריים״ פון דעם בנין וועט איינשלינגען צוויי טויזענט טאנען שטאל. עס וועט זיך נויטיגען א קימאלן פון פינף טויזענט פעסער צעמענט, כדי וועגען פון דער ריזיגער באסטיליע צונויפצומענטעווען. איטליכס פעסעל צעמענט וועגט ארום פיער הונדערט פונט טרוקענערהייט, און מען דארף נאך צורעכענען א גרויסען פראצענט וואג, ווייל דער צעמענט ווערט געמישט מיט אנדערע מאטעריאלען איידער ער ווערט אינ׳ם געברויך געלאזען. דריי הונדערט און פופציג טויזענט סקווער פוס שטאל וועט געברויכט ווערען פאר דער פארשטארקונג פון דער קאנקריט־סטרוקטור. דער פונדאמענט וועט צוזעפעטעוועט ווערען צו א פעלז, וואס איז אריינגעשטעלט געווארען פערציג פוס טיעף אין דער ערד.

אינאיינעם מיט׳ן ״בייסמענט״ וועט די ״מעטראפאליטאן בילדינג״ האלטען צוויי און צוואנציג שטאק. אנהויבענדיג פונם דריטען שטאק ביז׳ן סאמע שפיץ פונ׳ם בנין וועלען זיך געפינען ניט ווייניגער ווי ניין הונדערט פענסטער. פינף ״עלעוויטארס״ וועלען ״לויפען״ הין־צוריק, פיהרענדיג פאסאזשירען פון שטאק צו שטאק. עס וועלען זיך דארט געפינען ״פייער עסקייפס״ און אלע באווארנישען, כדי זיך פון א פייער צו ראטעווען.

עס פארשטעהט זיך, אז אזא גרויסער בנין מיט אלע נייעסטע איינריכטונגען פארערט גרויסע און רייכע בעלנים. ניט איטליכער איינער קאן זיך פארגינען דעם לוקסוס צו דינגען אן אפיס אין אזא ריזיגען בנין. דירה געלד קאסט דארט בראנד טייער. די איינגענטימער צאהלען גרויסע שטייערען. איטליך שטיקעל ארט קאסט אן אוצר. צו אויסהאלטען אזא ריעז קאסט שעהנע עטליכע צעהנדליג טויזענטער דאלאר א וואך. באהייצונג און באלייכטונג איז ניט אפצושאצען. די איינגענטימער דארפען ארויסנעהמען ניט נאר די הוצאות, נאר זיי דארפען אויך ״מאכען״ געלט — גרויס געלט. קאן מען שוין אליין באגרייפען ווי רייך מען דארף שוין זיין, כדי אין א הימעל־קראצער אן אפיס צו דינגען.

אין ניו יארק געפינען זיך די גרעסטע און העכסטע הימעל־קראצערס. די מעטראפאליטאן לייף בילדינג איז זיבען הונדערט פוס הויך און זי באשטעהט פון פופציג שטאק. די וואולווארט בילדינג איז איין־און־פופציג שטאק הויך. סינגערס בילדינג איז איין און פערציג שטאק הויך, און האלט זעקס הונדערט און צוועלף פוס אינדערהויך. די בענקערס טראסט קאמפאניעס בילדינג איז ניין־און דרייסיג שטאק הויך. די היידעלבערג בילדינג איז דרייסיג שטאק הויך. די קאלאסאלע ״עקוויטייבעל״ בילדינג איז צוויי און פערציג שטאק הויך, און זי פארמאגט צוויי טויזענט און דריי הונדערט אפיסעס, דריי און זעכציג עלעוועיטערס און האט אפגעקאסט א סומע פון פינף און דרייסיג מיליאנען דאלאר. צווישען די שיקאגא׳ר הימעל קראצערס איז די שטראוס־בילדינג, מישיגאן עווניו און דזשעקסאן בולוואר, דער גרעסטער מאנסטער־בנין פון שטאדט. זי האלט זיבען און צוואנציג שטאק און איז פיער הונדערט פוס הויך. דער בנין האט אפגעקאסט פערצעהן מיליאנען דאלאר.

דער אידישער חודש

(געדאנקען צום נייעם יאהר) פון פ. שמאי

דא מיין איך ניט צו שרייבען או ,,אפהאנדלונג'' מכח אידישע און גוי׳אישע חדשים, מכח דעם וואס מיר באנוצען אין טאג־טעגליכען לעבען כמעט שטענדיג די גוי׳אישע יאהר־רעכענונג, די גוי׳אישע חדשים און די גוי׳אישע טעג... דאס איז שוין א מין סארט פראגע וואס האט דעם זעלבען גורל ווי די ,,שבת־און־זונטאג''־פראגע, וואס דער איינציגער תירוץ אויף זיי ביידע איז — ,,גלות''. פארפאלען, אז מ׳לעבט ביי ,,יענעם'' איז מען אליין אויך א שטיקעל ,,יענער'', ווען מ׳איז א ,,בירגער צווישען בירגער'', מוז מען זיין איינער פון זיי און מען מוז צופאסען דעם אייגענעם אייגענעם גוף צו יענעמ׳ס מלבושים... איי וואס? פארוואס נוצען מיר דעם גוי׳אישען לוח אפילו ווען ס׳איז לחלוטין ניט נויטיג, אפילו צווישען אונז? איז דער תירוץ: מ׳קען זיך ניט ,,צורייסען''. היינט אזוי — מארגען אנדערש, רעכענען אהין און רעכענען אהער, און יעדערער פון אונז ווייס, אז אויב ער פארגעסט ארומצוטראגען מיט זיך דעם אידישען לוח — איז ווער איז דאס מחויב צו געדענקען, ווען מ׳האט געבענטשט ראש־חודש, וועלכע ,,סדרה'' ס׳געהט היינטיגע וואך, וועלכען ,,פרק'' מ׳זאגט היינטיגען שבת, ווען איז דער ,,מולד'' און ווען, א שטייגער, פאלט־אויס ,,יום־כפור־קטן''. ס׳איז גענוג, דאכט זיך, ,,אונטער די אומשטענדען'', אז מ׳פארגעסט ניט ווען ס׳קומט אויס יום־כפור־גדול, דער אמת׳ער יום־כפור...

ווען איך זאג אלזא: דער אידישער חודש — מיין איך א גאנץ אנדער זאך. איך מיין צו זאגען, אז משה־רבנו האט געוואוסט וואס ער טוט:

אז ער האט געשאפען דאס אידישע פאלק האט ער געוואוסט, (וויסענדיג דעם אמת׳ן טייטש פון ,,כנענים''), אז דאס פאלק וועט זיין זעהר באשעפטיגט מיט מסחר, מיט ,,ביזנעס'' און וועט זיין פארזונקען אין מ״ט שערי פרנסה... איז וואס האט ער געטאן? האט ער פון די צוועלף אידישע שבטים געשאפען איין שבט, א גאנצען שבט, דעם שבט לוי, וואס זאל זיין א הייליגער, וואס זאל זיך קענען אפגעבען מיט העכערע ענינים. א שבט וואס ,,זאל צייט האבען''... וואס זאל ניט האבען אפילו קיין ,,חלק'' און קיין ,,נחלה'' אין ארץ־ישראל, וואס זאל זיך קענען פארנעהמען מיט גאט־זאכען, מיט אידעאלען, מיט ערציהונג פון פאלק און מיט געזאנג...

געוויס האבען די אנדערע שבטים אויך געהאט א גרויסע האנט אין דער אידישער גייסט־וועלט. דער שבט יהודה האט זיך לחלוטין ניט וואס צו שעהמען. אן עדות איז דוד, אן עדות איז שלמה. די אידישע זינגענדיגע מלכים האבען אפט איבערגעזונגען די לווים. אבער דער שבט לוי האט זיך אויסגעצייכענט דערמיט וואס ער אלס גאנצער איז געווארען א מין ,,ממלכת כוהנים וגוי קדוש'', א גאנצער שבט — א מין ,,מרכז רוחני'' א ,,גייסטיגער צענטער''...

דאס זעלבע האט משה־רבנו געטאן מיט אונזער לעבען, מיט אונזער לוח, מיט אונזער יאהר.

ער האט געוואוסט, אז אידען וועלען ,,קיין צייט ניט האבען'', זיך אפצוגעבען מיט העכערע ענינים, וואס זענען נוגע דעם ,,אמת׳ן מענש'', דעם גאנצען כלל, דעם גאנצען פאלק און זיין גאנצע לאנד; ער האט געוואוסט, אז דאס פאלק וועט זיין פארהאוועט אין פרנסה, וועט זיצען אין ,,קלייטען'' און האנדלען און האנדלען. זיצענדיג אין שטוב, געהענדיג אין וועג, זיך לעגענדיג און אויפשטעהענדיג... איז וואס האט ער געטאן?

האט ער פון די צוועלף חדשים פון יאהר, געשאפען איין חודש, איין גאנצען חודש, דעם חודש תשרי, וואס זאל זיין א הייליגער, א יום־טוב׳דיגער, און וועלכען מ׳זאל זיך קענען אפגעבען מיט העכערע ענינים, א חודש אין וועלכען ,,מען זאל צייט האבען'', מ׳זאל זיך קענען פארנעהמען מיט גאט־זאכען, מיט אידעאלען, מיט ערציהונג פון פאלק, פון זיך זעלבסט, מיט ארבייט און מיט קרבנות פאר׳ן פאלק, מיט געזאנג און מיט ,,תשובה טאן''...

געוויס זענען פאראן אנדערע חדשים אין יאהר וואס האבען זיך אויך ניט וואס צו שעהמען. אן עדות פסח. אן עדות איז שבועות. אבער דער חודש תשרי, א גאנצער חודש אין יאהר וואס איז כלו יום־טוב, א טלית פון גאלע תכלת, א חודש פון לויטער ,,זכרון'' און ,,חשבון הנפש'' און ,,קומען־צו־זיך'', און ,,זיך פארקלעהרען'' — אט דער חודש איז א אמת אידישער חודש, א ,,גייסטיגער צענטער'', אויב איהר ווילט — א מין ,,נאציאנאלע היים'' אפילו אין גלות...

אט דער אידישער חודש האט געשפיעלט א גרויסע ראלע אינ׳ם אידישען לעבען, און אפשר ליעגט אין איהם א גרויסער חלק פינ׳ם ,,סוד'' וועגען אונזער ,,קיום־האומה''...

ווייל אט דער חודש האט באדייטעט ,,עלית־נשמה'' ניט נאר פאר׳ן אידישען יחיד, נאר אויך, און באזונדערס, פאר׳ן אידישען רבים, פאר׳ן אידישען כלל. דאס פאלק וואס איז מפוזר ומפורד אין אלערליי פארשידענע לענדער פון דער וועלט, אונטער אלערליי פארשידענע קולטורען און לעבענס־פארמען, פאר׳צרות׳ט, פאר׳חושב׳ט און פאר׳דאגה׳ט און פאר׳פרנסה׳ט — איז געקומען צו דעם חודש ווי צו זיך אהיים, צו א גייסטיגער היים, און אלע אידען אין דער גאנצער וועלט האבען שטענדיג געפיהלט די אחדות האומה, די איינינקייט פון פאלק, אונטער די פליגעל פון אט דעם חודש. די איבעריגע 11 חדשים האבען פון אט דעם חודש געצויגען זייער חיות, א יניקה וואס האט דעם צעווארפענעם פארוואגעלטען פאלק געגעבען א פאראייניגטען הימעל־רייך, א מלכות־שדי אין וועלכער זיין גאנצקייט אלס פאלק פלעגט ווערען שטענדיג אויפ׳ס־ניי געשמידט.

אט דער אידישער חודש איז אונז געווען א גרויסער פאלקס־אוצר אין גלות — און דאס דארף אט דער חודש זיין, און נאך מעהר ווערען, פאר דער אויפלעבונג פון פאלק, פאר׳ן אויפבוי פון זיין לאנד, פאר אונזער תקומה.

אויב דאס פאלק איז א גאנץ יאהר ניט גאנץ פעהיג זיך אפצוגעבען מיט די גרויסע לעבענס־פראגען פון אונזער אומה, אויב א גאנץ יאהר איז דאס פאלק צופיעל צעזייט און צושפרייט אויף אלערליי פלאטפארמען פון זיין אייגענעם לעבען און פון וועלט־לעבען — מוז דער חודש איהם ווערען דער ,,אידישער חודש'' געווידמעט דעם גאנצען אידישען כלל, זיינע פראבלעמען און זיינע באדערפענישען. דער גאנצער חודש איז א מין יום־כפור־גדול, אין וועלכען דאס פאלק מוז פיהלען בחוש זיין גאנצקייט און איינינקייט און מוז מקריב זיין זיינע קרבנות פאר אט דער גאנצקייט און פאר אט דער איינינקייט. דער חודש תשרי מוז זיין דער ברכה חודש פאר׳ן קרן־היסוד, פאר דער גרעסטער פאלקס־,,קערה'', וואס איז געשאפען געווארען פאר׳ן אויפבוי פון לאנד!...

,,בראותי כל עיר על תלה בנויה''

— דאס דארף זיין דער מאטא פון יעדען אידען לכל־הפחות אין משך פון אט דעם חודש. און דער טייטש פון אט די יום־כפור׳דיגע ווערטער דארף זיין: איך וועל גיעבען מעהר ווי איך קען ,,ביז איך וועל זעהן יעדע שטאדט און יעדען דארף אין ארץ ישראל אויפגעבוים אויף זייערע בערגלאך!''...

דאס איז דער שיר־השירים פונ׳ם קרן היסוד:

,,כל עיר תלה בנויה — ועיר האלהים!''

,,יעדע שטאדט — און גאט׳ס שטאדט!''

וואלפסאנ׳ס אנדענקען אין ארץ ישראל

ירושלים, (א. י. פ.).

אין פארבינדונג מיט דעם רוף פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע צו פאראייביגען דעם אנדענקען פון דוד וואלפסאן ע״ה מיט א פאסיגען דענקמאל אין ארץ ישראל, האט די קק״ל־הויפט־ביורא אין ירושלים אויפגעפאדערט אלע איהרע פארטרעטער און מיטארבייטער, זיי זאלען אויף אלע בריעף, וועלכע זיי שיקען ארויס, קלעפען די קק״ל־וואלפסאן־מארקע. דיזע מארקע האט אויף זיך דאס פאטאגראפישע בילד פון דערמאנטען פארשטארבענעם ציוניסטישען פיהרער, וועלכער איז געוועזען א דירעקטאר פון קק״ל און איינער פון זיינע טרייסטע פריינד. דיזע מארקע איז פון קק״ל ארויסגעגעבען געווארען באלד נאך וואלפסאנ׳ס פריהצייטיגען טויט, אלס א ספעציעלער דענקמאל פאר דעם פארשטארבענעמ׳ס ענערגישע און פרוכטבארע ציוניסטישע טעטיגקייט.

זי וויל א יונגען מאן אבער ניט אזא וואס כראפעט שטארק

פילאדעלפיע, אקטאבער, 8.

מרס. מאטילדא מערטים איז 43 יאהר אלט און ניט לאנג צוריק האט זי חתונה געהאט מיט א יונגענמאן פון 25 יאהר, איז זי דאך געוויס געווען גליקליך, אבער איהר גליק האט לאנג ניט אנגעהאלטען. היינט האט זי דערצעהלט אין געריכט, אז זי קאן מיט׳ן מאן ניט לעבען, ווייל ער כראפעט צו שטארק. דער ריכטער האט באוויליגט א צושיידונג און האט געראטען דעם מאן צו מאכען אן אפעראציע אין נאז.

מיין רייזע צום שטערן ,,מארס''

(א פלוידעריי)

פון מאטעל.

ווען די אסטראנאמיקער און געלערענטע זענען געזעסען אין זייערע לאבאטאריעס און געקוקט אויף אונזער שכנהדיגען פלאנעט ״מארס״, האב איך זיך געטראכט, אז עס וואלט געווען א יושר, אז איך זאל זיך אריבערכאפען און א קוק טון וואס עס טוט זיך דארטען ?

עס האט זיך מיר זעהר שטארק געוואלט וויסען, צו דארטען זענען אויך דא מענשען, פערד, הינט, חזירים, אנטיסעמיטען, סאציאליסטען און נאך פארשיעדענע איסטען ?

דאס העכסטע ארט אין לאנדאן איז דער דאך פון סט. פאולס קאטעדראל, איך האב זיך דארטען אריינגעגנב׳עט ביינאכט, ארויפגעדראפעט זיך אויפ׳ן העכסטען שפיץ און גלייך זיך אנגעכאפט זיך אין א וואלקען...

איך האב פעסט צוגעהאלטען די ציצית, געזאגט א פאר קאפיטלאך תהלים ביז איך האב דערגרייכט די לבנה.

אויף דער ערשטער זייט פון דער לבנה האב איך קיין שום לעבענס צייכענס ניט געקענט געפינען, גרויסע אייזבערג, אויסגעטריקענטע ימים, איך האב געמיינט אז דא ענדיגט זיך מיין רייזע און פון דאנעט וועט זיך מיין נשמה אויפהויבען גלייך אין גיהנום.

קריכענדיג צווישען אונענדליכע שניי פעלדער האב איך דערזעהן אן אאזיס, פון גרויס פרייד האב איך אויסגעשריגען און בין געפאלען אין חלשות.

ווען איך האב זיך אויפגעכאפט, האב איך זיך געפונען אויף דער צווייטער זייט פון דער לבנה, ארומגערינגעלט מיט מענשען מיט דריי פיס, פיער הענט, צוויי נעז און איין אויג...

קוים מיט צרות האב איך זיך אויסגעטענה׳ט און זיי געגעבען צו פארשטעהן מעהר מיט די הענט ווי מיט׳ן מויל, אז איך געה צום מארס.

זיי האבען זעהר שטארק געלאכט פון אונזער ערדישע קולטור, פון אונזערע געלערנטע, ביי זיי, קומט שוין לאנג פאר א קאמוניקאציע דורך דער לופט.

מיר האבען זיך אריינגעזעצט אין א לופט־מאשין און זיך אויפגעהויבען אין דער הויך. פון דער ווייטענס האבען זיי מיר געוויזען אונזער פלאנעט ״ערד״ וואס האט געשיינט ווי א קליין עלעקטריש לעמפעל, זיי האבען מיר אויך געזאגט, דאס זיי גרייטען זיך צו האלטען מיט אונז מלחמה, און אריינרעכענען אונז אין דער לבנה׳שער אימפעריע.

אויפ׳ן ״מארס״ זענען מיר אנגעקומען פונקט אין טאג פון אן אינטערפלאנעטישען יאריד וואו סוחרים פון פארשיעדענע פלאנעטען זענען געווען.

אומעטום האט מען ארויסגעשטעלט גרויסע פלאקאטען, ״א מענש פון פלאנעט ״ערד״ איז צו אונז אראפגעפאלען״.

מענשען, צוויי קעפיגע, און אנדערע מינים זענען געקומען צו פליהען אנקוקען דעם וואונדער.

מען האט געפייפט, געליארעמט, געשטורעמט, ווער קען וויסען וואס זיי האבען געוואלט, אפשר האבען זיי געמיינט דאס איך בין א שפיאן פון דער אידישער אנאנאמע מלוכה, אונטער דער קעניגרייך פון לאיד־דזשארדזש.

דער פרעזידענט פון מארס האט מיר איינגעלאדען צו טיי, צו מיין גרויס וואונדער האב איך איהם געטראפען אין בעט, ווען איך האב איהם געפרעגט וואס עס איז מיט איהם ? האט ער מיר געזאגט, אז — זיין ווייב האט נעכטען געהאט א זוהן, ליגט ער אין קינפעט...

עס הערשט דארטען א גלייכהייט צווישען מענער און פרויען, כדי אפצוהיטען די מאראל, געהען די פרויען אנגעטון ווי חוה אין גן עדן.

ווען זיי זענען געוואר געווארען דאס איך בין א איד, האבען זיי זיך דערפרעהט, און געשיקט רופען דעם פארשטעהער פון די דארטיגע בני ישראל.

דער פארשטעהער, א איד מיט צוויי קעפ, האט מיר ערקלעהרט, דאס זיי קומען ארויס פון די עשרת השבטים, און אז מיר פארשטעהען ניט דאס ווארט מארס, עס איז ניט מלחמה נור שלום, און איידער זיך צו וואלגערן אין גלות האבען זיי זיך אריבערגעכאפט צום מארס.

אנטיסעמיטען האבען זיי געמיינט, אז דאס זענען גיט־גוטע, איך האב זיי ערקלעהרט אז זיי זענען פערד מיט הערנער.

ער האט מיר אויך געבעטען, איבערצוגעבען זאנגווילען, דאס ער זאל אנהויבען צו אגיטירען פאר א אידישע קאלאניזאציע אויפ׳ן ״מארס״.

ביי נאכט איז צו מיר אריינגעקומען איינער מיט גרינע הויזען און מיט א געל בלויע יארמולקע, און האט מיר געזאגט, דאס ער איז קלינער פון מיר, ער האט מיר אנגעכאפט ביים קאלנער און ארויסגעווארפען פון פלאנעט.

רויטע, גרינע, געלע און פארשיעדענע קאלירטע רינגען האבען זיך מיר געדרעהט פאר די אויגען, פלוצלינג האב איך דערשפירט אז עס ווערט מיר נאס, ביטער אין מויל, איך קוק זיך ארום, איך געפין זיך גאר אויף א שטורעמדיגען ים...

א גרויסער פיש האט מיר אנגעכאפט ביי א פוס און אנגעהויבען מיר צו שלעפען צום אפגרונד מיט אלע מיינע קרעפטען האב איך געקעמפט — ביז עפעס ווער האט מיר א שטארקען קלאפ געטאן — און דאן האב איך זיך געפונען אונטערען בעט...

אה ! דאנקען גאט, עס איז נור געוועזען א חלום.

,,אויסגעשעפטע נערוועז און א קלאפענדע הארץ''

מרס. ל. וויטינג, 202 קינג סט. וועסט, בראקוויל, אנט. שרייבט:

''איך בין געווען זעהר קראנק אויף די נערוועז און האב אויסגעזעהן ווי צו צוזאמענברעכען. צייטענווייז פלעגט מיין הארץ שלאגען און זיך ווארפען און האב געפיהלט אזא טיעפען ווייהטאג אין די טיפענישען פון מיין מאגען, אז איך פלעג צייטענווייז טראכטען אז איך וועל קיינמאל ניט ווערען בעסער. איך האב אויסגעפרובירט עטליכע דאקטוירים, אבער ס׳האט אויסגעזעהן אז אלץ וואס זיי האבען מיר געגעבען האט ניט געהאלפען. איך האב כמעט אויפגעגעבען די האפנונג, ווען א פריינד האט מיר געראטען צו יוזען דר. טשייס׳עס נערוו־פוד. איך האב עס אויסגעפרובירט און איך קאן לייכט זאגען אויף זיכער, אז עס האט געטאן פאר מיר וואונדער. איך האב ניט געסטאפט ביז איך האב אויסגענומען פינף־און־צוואנציג באקסעס''.

דר. טשייס׳עס נערוו־פוד

60ס. א באקס פון 60 פילען, עדמענסאן, בייטס און קא. למט.. טאראנטא

צושטערטע חלומות

(פון גרויסע פלענער צו קליינליכע חשבונות)

פון א, מ. מאנדעלבוים

געדענקט ווער דעם רעש, דעם קאצען־יאמער פון דער סאן־פראנציסקער אויסשטעלונג אין יאהר ניינצעהן־פופצעהן? האט ווער זוכה געווען צו אנקוקען די פייער׳דיגע פנים׳ער און די הונגעריגע אויגען פון די גאלד־שלינגער, וואס האבען אויף יענער אויסשטעלונג געווארט מיט קלאפענדיגע הערצער און אפגעהאקטע אטעמס?

א היציגע צייט איז דעמאלט געווען. פון אלע עקען לאנד האט מען צו די ברעגען פונ׳ם טויער זיך געריסען. ווער ס׳האט נאר בכח געהאט — דער האט פארקויפט דאס לעצטע העמד פון לייב, איבערגעלאזען האק־און־פאק און זיך אין קאליפארניע אוועקגעלאזען. מענשען האבען גרויסע בייטלען אויפגעגייהט און מיט לאפעטעס זיך באוואפענט, כדי דאס גאלד פון ניינצעהן־פופצעהן צו שארען.

האט מען זיך אזוי לאנג געיאגט און געריסען קיין סאן־פראנציסקא, ביז א רויטער שד האט זיין לאנגע צונג א שטעק ארויס געטאן, און האט די גאנצע ערד מיט בלוט און פייער אנגעצונדען. האט דער גאלד־זוכענדיגער עולם דעם קאפ צו דר׳ערד אראפגעלאזט און איז געבליבען שטעהן א צוטומעלטער: אויס גאלד! אויס ניינצעהן פופצעהן!

כמעט דער אייגענער ספעקטאקעל, נאר אנדערש געשלייערט, האט זיך ערשט אפגעשפילט אין דער שטאט פארטלאנד, ארעגאן סטייט. נאך מיט דריי יאהר צוריק, ווען איך בין אהין פארווארפען געווארען, האט מען שוין געפייקט אין די טאצען און מ׳האט אנגעזאגט דער וועלט, אז אין ניינצעהן־פינף־און־צוואנציג וועט זיך דארט טאן חושך. מ׳וועט א גרויסע אויסשטעלונג אלא סאן־פראנציסקא איינארדענען, און מענשען וועלען נתעשר ווערען. אומעטום, וואו מ׳האט זיך געקעהרט און געווענדט, האבען זיך אין די אויגען בלענדענדיגע שילדען געווארפען: „געדענקט ניינצעהן־פינף־און־צוואנציג!"

געזאלט האט עס זיין ניט סתם אזוי אן אויסשטעלונג, נאר א מין פעסט, א מין אינטערנאציאנאלער קארניוואל לכבוד דעם סיום פון דעם אטלאנטיק־פאציפישען „הייוועי" וואס וועט פארבינדען ביידע ים־ברעגען מיט א דירעקטען אספאלטענעם טראקט. מענשען האבען שוין אויסגערעכענט וויפיעל מיליאנען דער עסק וועט אריינברענגען. גרויסע קאמפאניס האבען נייע הייזער אויסגעבויט, און האבען זיך אונטערגעגארטעל כדת קאלומבוס ואמעריקע. אן אינטערנאציאנאלע אויסשטעלונג איז ניט קיין קלייניגקייט!

און טאמער איז דאס נאך געווען קארג, האט א גרויסע געהילץ־קאמפאניע זיך מיישב געווען און האט אפגעקויפט א שטיק מדבר אין וואשינגטאן סטייט, ניט ווייט פון דער קאנאדער גרעניץ, און האט דארט אויסגעבוים א שטעדטעל מיט׳ן נאמען „לאנג וויו" — אלץ צוליעב דער פארטלאנדער אויסשטעלונג. דער חשבון איז געווען א פשוט׳ער: אויב פארטלאנד וועט ווערען א צענטער פון מיליאנען מענשען, וועט זיך דער עולם פארנאנדערשפרייטען איבער די ארומיגע מקומות; וועט דער מקח פון הייזער שטייגען — און די קאמפאניע וועט מיט גאלד אפגעגאסען ווערען!

און אזוי איז מען אין דעם גאלדענעם קלעם אריינגעשלעפט געווארען. און מ׳האט געקלונגען אין די גלעקער און מ׳האט איבער דער גאנצער מדינה די אויסשטעלונג רעקלאמירט. אויף די יעהרליכע בלומען־פעסטליכקייטען פלעגט מען וועגען דער אויסשטעלונג שרייען און פילדערען אין אלע גאסען. אלע וועגענער און אלע אויטאמאבילען פלעגען טראגען שארפע אויפשריפטען: „געדענקט ניינצעהן־פינף־און־צוואנציג! פארטלאנד רופט צו זיך די גאנצע וועלט!" ביז —

א ספרוזינקעלע האט ערגיץ געפלאצט.

און פון דעם גרויסען פלאן, פון די גאלדענע אוצרות און זילבערנע פאלאצען האט זיך א טייך אויסגעלאזט.

וואו זשע ליגט די הויפט־סיבה פון דעם צורונענעם חלום?

ווער איז געווען דער גורם, וואס האט די פלענער צושטערט?

דערצעהלט מען מיר אזוי און אזוי:

לכתחלה איז דער גאלדענער פלאן געבוירען געווארען אין א אידישען קאפ. דער טאטע פונ׳ם פלאן איז דזשוליוס מייערס — א גביר עצום, אן אייגענטימער פון א גרויסען דעפארטמענט־געשעפט. ער האט די אידעע פארטראכט, און ער איז אויסגעקליבען געווארען פאר׳ן פרעזידענט פונ׳ם גאנצען עסק. איז ער אוועק אין די אריענטאלישע לענדער, כדי דארטיגע פאבריקאנטען און סוחרים צו דער פארטלאנדער אויסשטעלונג צוצוציהען. האט ער דארט אזוי לאנג ספעקולירט און זיך מיט די מזרח־מענשען משמח געווען, ביז אימיצער פון די היימישע מענשען האט איהם א פיסעל אונטערגעשטעלט.

האט מייערס דערשמעקט פונדערווייטענס דעם ריח פונ׳ם פייערדיקען צלם — און ער האט טעלעגראפיש מודיע געווען זיינע מענשען, אז דער אריענט איז נאך צו דער אויסשטעלונג ניט גרייט, און כדי יענע מענשען אינ׳ם שפיעל אריינצושלעפען, וועט נויטיג זיין צו אפלעגען די אויסשטעלונג ביז ניינצעהן־זיבען־און־צוואנציג.

מילא, אפלעגען איז אפלעגען!

אז א פרעזידענט הייסט — קאן מען זיך עפעס העלפען?!

געקומען אהיים איז מייערס א צוקאכטער, א פאהביטערטער: סטייטש, איהם זאל מען אפטאן אזא טערקיש! האט ער זיך מיישב געווען און האט גלייך אריינגעשיקט זיין רעזיגנאציע: ער וויל מיט׳ן גאנצען עסק קיין מגע־ומשא ניט האבען! זאגען האט ער גארניט געזאגט; ווייסען ווייסט מען אבער, אז ער האט רעזיגנירט, כדי צו אויסדריקען זיין פראטעסט קעגען דער עולה, וואס מ׳איז קעגען איהם באגאנגען. מייערס האט אליין, מיט די אייגענע הענט, געקוילעט די גאלדענע גאנז, וואס האט איהם די גאלדענע אייער געזאלט לעגען...

ובכן — אויס אויסשטעלונג!

אויס ניינצעהן־פינף־און־צוואנציג!

* * *

אזוי ווייט — וועגען פארטלאנד בכלל.

א גאנץ אנדער פנים טראגט דער פארטלאנדער אידישער ישוב.

דארט בויט זיך דער קאליר ווי א רעגענבויגען. נייע מענשען און נייע פרצופים. אין משך פון די לעצטע עטליכע יאהר האט זיך דער אידישער ישוב לפי ערך פארגרעסערט. „גרינע" ווארפען זיך אין די אויגען אין די גאסען, אין די זאלען און אין טעאטער. געקומען זענען זיי על־פי־רוב פון כארבין קיין סיאטעל, און פון סיאטעל ביז פארטלאנד איז א תחום־שבת. כאפט מען זיך אריבער פון סיאטעל קיין פארטלאנד; זוכט מען דארט אפ לאנדסלייט און קרובים, און מ׳ווערט א קרעמער, א רעסטאראטאר אדער עפעס אנדערש — אבי צו ציהען חיונה און זיך אויף די פיס צו האלטען.

און ווי אומעטום, איבער גאנץ אמעריקע, טוליעט זיך דער „גרינער" צו די אידישע קווארטאלען. בויט ער קליידלאך און קלובען. קהלט ער זיך און רודערט זיך אויף זיין אייגענעם שטייגער. און אז ספאלט אראפ פון ערגיץ א אידישער אקטיאר, אדער אן אמאטאר פון א היימישער דראמאטישער געזעלשאפט — ווערט א שמחה און א גדולה! גאט האט געהאלפען! שלעפט מען צונויף א „טרופע" — און מ׳שפיעלט טעאטער.

יא. פארטלאנד האט א אידיש טעאטער. שפילען שפילט מען אין א זאל. „גרינע" מענשען, נאר וואס אריבערגעקומענע פון רוסלאנד, דראמאטעווען אויף טיש און אויף בייגק און זענען מחיה־מתים די אפגעלעבטע און אויסגעוועפטע „שאפונגען" פון דער אמעריקאנער אידישער ביהנע. מ׳שלעפט ארויס פונ׳ם ארכיוו „מאכבעריקעס" פון מלך סוביעצקי׳ס צייטען. מ׳טענצעלט און מ׳האפקעט, מ׳קופליעטעוועט און מ׳לידעלט, אזש סגעהט א רויך. און דער ליעבער עולם פון דער „רייזען שטאדט" קומט אין טעאטער און פארבלאקירט דעם אריינגאנג מיט די גלאנצענדיגע אויטאמאבילען און פעטע אידענעס מיט דאפעלטע גוידערס...

און אומעטום געפינען זיך מעצענאטען — פאר אידיש טעאטער. איינער פון די דארטיגע טעאטער־מעצענאטען איז לעאן קארילאוו. דאס איז א איד פון סאמע בראנזוויל. דארט האט ער די לעצטע אפגעשפארטע פריטות פאר פארשיידענע צוועקען אוועקגעגעבען. א לייבאר־לייסעאום —

(פארזעצונג אויף פיידוש 3)

קויפט אין קאנאדע׳ס גרעסטע ריטייל סטארס
איהר שפארט פיעל, קויפענדיג אייערע גראסעריס אין די
דאמיניאן סטארס

איהר שפארט אזוי פיעל, אז פון די „סייווינגס" קענט איהר איינקויפען אנדערע הויז־ארטיקלען. רעכענט אויס, וואס איהר דארפט די וואך איינקויפען און פארגלייכט אונזערע פרייזען מיט די פרייזען אנדערשוואו. איהר באקומט שטענדיג ביי אונז די בעסטע און פרישסטע שפייז־ארטיקלען צו די ביליגסטע פרייזען. דאס ווייזען שוין 263 נייע אידישע באלעבאסטעס, וועלכע מיר האבען צוגעקומען, זייט מיר האבען ספעציעל איינגעלאדען די אידען צו האנדלען מיט אונז. — זייט איהר שוין איינע פון אונזערע קאסטומערס?

ספעשעלס פאר היינטיגע וואך

וואלענשיא רייזינס 2 פונט 25 סענט
פריש געברענטע קאפע 49 ס. א פונט
געקליבענע סיליאטרא קארענטס 2 פונט 25 ס.
טאדהאנטערס שאקאלאד 1 פונט באקס 45 ס.
אסארטעד קענדי פאר די קינדער 25 ס. א פונט
פריים אדער ווילארד׳ס אסארטעד שאקאלאד בארס 3 פאר 14 ס.
קוויקער אוטס קליינע פעקלאך 2 פאר 25 ס. גרויסע 25 ס.
סינגאפאר סלייסד פיינעפעל 19 ס.
קרים אף וויט 23 ס.
די פיינסטע קאך־ציבעלעס 8 פונט 25 ס.
שעהנע מעסינא לעמאנס 27 ס. א דאזען
דאמיניאן אדער מייפעל ליף מעטשעס 3 באקסעס 25 ס.
גרויסע פרומען 40־50 סייז די בעסטע קאליפארניער 2 פונט 29 ס.

סטארס אינ׳ם אידישען געגענט
611 דאנדעס, 1428 דאנדעס, 3011 דאנדעס (דזשאנקשאן), 30 ספאדיינע עוו. 638 קאלעדזש, 414 קאלעדזש, 618 קוין וועסט, 744 קוין וועסט, 1178 קוין וועסט, 260 קוין וועסט, 210 אסינגטאן עוו. 512 ענעט סטריט

DOMINION STORE'S LIMITED
shop at the red front store and save money

א געשלעג צווישען אידען און פאליאקען צוליעב א יונגער אידישער מיידעל

דאס מיידעל וויל חתונה האבען מיט א פאליאק, נאר די אידישע עלטערען „ראטעווען" זי אפ.

פונ׳ם שטעדטעל זעלווא, גראדנער גובערניע, פוילען, ווערט דערצעהלט פאלגענדע פאסירונג:

אין הויז פונ׳ם דארטיגען אנגעזעהענעם באלעבאס ליפשיץ איז געווען אן אפטער אריינגעהער א שטאדטישער פאליציאנט א פאליאק. ווייזט אויס, אז דער דאזיגער פאליציאנט האט זיך געפיהלט גאנץ היימיש אין יענער שטוב און הויפטזעכליך מיט דער יונגער טאכטער פונ׳ם דערמאנטען באלעבאס, דאס 12 יעהריגע מיידעלע מלכה.

אז די קליינע מלכה ליפשיץ, איז מיט דער צייט אזוי היימיש געווארען מיט׳ן פאליציאנט, אז זי האט איהם אויף זיינע ליעבעס ערקלעהרונגען געענטפערט אז זי ליעבט איהם אויך און איז גרייט מיט איהם צו אנטלויפען, זיך שמד׳ן, און מיט איהם חתונה האבען.

אין זעלווא האט ביסלעכווייז זיך אנגעהויבען א מורמלעריי. די שכנים האבען באמערקט די שטארקע היימישקייט צווישען יונגען מיידעל און דעם פאליציסט און געווארענט דעם אלטען ליפשיץ. יענער האט אבער ניט געוואלט גלויבען אין די אנצוהערעכישען און האט אויך ווייטער געלאזט זיין ביי זיך אין הויז אלס אפטער אריינגעהער דעם פאליציסט.

אין איין א שעהנעם אינדערפריה אבער, צוריק מיט א פאר וואכען, ווען דער אלטער ליפשיץ איז אויפגעשטאנען האט ער צו זיין גרויסען שרעק באמערקט אז זיין מיידעל איז ניטא. אויסערדעם איז אין שטוב געווען אן איבערקעהרעניש און עס האט געפעהלט דאס גאנצע צירונג פון שטוב. דער פאטער האט באלד פארשטאנען, אז דאס מוז זיין א שפיצעל פון דעם פאליציסט און איז אוועק אין פאליציי אויסגיסען זיין ביטער הארץ. דא אין פאליציי האט מען אבער ליפשיצ׳ן גאנץ קאלט אויפגענומען און דער פאליציאנט האט געזאגט אז ער ווייסט פון גארניט.

אין שטעדטעל איז דערווייל געווארען פרעהלאך, אידען האבען זיך צוזאמענגעקליבען אין ריידלאך און קאמענטירט די געשעהעניש: אזא אומגליק. אייניגע האבען אבער געזאגט, אז א מצוה אויפ׳ן אלטען, האט ער ניט געזאלט אויפהאדעווען א שלאנג ביי זיך אין הויז.

א שוועסטער פון דער אנטלאפענער איז מיט גרויס אימפעט אריין אין פאליציי־הויז, זיך געווארפען מיט די פויסטען אויפ׳ן פאליציסט און געשריגען: „מיין שוועסטער גיב אפ, מיין שוועסטער"... און בשעת אט דעם טומעל איז פלוצים אנגעקומען א דעפעשע צום פאליציסט, אז ער זאל באלד קומען אהיים צו זיין שוועסטער וואס וואוינט אין לאפע, נעבען ביאליסטאק, ווייל די מוטער האלט ביים שטארבען.

די פאמיליע ליפשיץ האט באלד פארשטאנען, אז דאס איז אן אנשטעל בלויז און מען האט אנגעהויבען צודריקען דעם פאליציסט צום וואנט, פאדערענדיג ער זאל זאגען וואו דאס מיידעל איז. ענדליך האט ער זיך מודה געווען, אז ער מיט מלכה׳ן האבען אפגעשמועסט, אז זי זאל פארנעהמען דאס צירונג פון די עלטערנ׳ס שטוב און זי זאל אפפאהרען קיין לאפע צו זיין שוועסטער, וואוהין ער האט גערעכענט אפצופאהרען שפעטער מיט א פאר טעג און מיט איהר חתונה האבען.

דער פאטער פון דער אנטלאפענער און איהר שוועסטער זענען באלד צוזאמען אפגעפאהרען קיין לאפע אפצונעהמען מלכה׳ן. ווי ערשטוינט זענען זיי אבער געבליבען הערענדיג פון דער קליינער, אז זי וועל ניט צוריקפאהרען קיין זעלווא, נאר וויל חתונה האבען מיט איהר געליעבטען פאליציסט.

דער פאטער האט גענומען וויינען פאר איהר און זי בעטען, אז זי זאל אהיימפאהרען, נאר זי האט זיך געהאלטען פעסט, זאגענדיג איינמאל פאר אלע מאל — ניין!

זעהענדיג אז מיט גוטען קאן ער גארניט פועל׳ן, האט דער פאטער גענומען סטראשען מלכה׳ן, אז ער וועט זי לאזען ארעסטירען. ער האט זיך געווענדעט צו דער לאקאלער פאליציי נאך הילף, אבער דאס מיידעל האט דאן געזאגט, אז זי קאן גארניט רו ושידעס, זיי ווילען זי פארפיהרען און דאריבער האט זי געפאדערט מ׳זאל דעם פאטער ארעסטירען.

דער אלטער ליפשיץ איז דאן אוועק צו זיינע פריינד אין ביאליסטאק צו האבען מיט זיי אן עצה. דא אין ביאליסטאק איז אויסגעארבייט געווארען אזא פלאן: מען וועט צוזאמענקליבען א גרויסע פארטיע אידישע יונגעליט און מיט אויטאמאבילען אריינפאהרען קיין לאפע, מאכען דארט א מין איבערפאל און ארויסרייסען פון די גוי׳עשע הענט דאס מיידעל. געזאגט און געטאן: באלד איז צוזאמענגעקלאפט געווארען אן עולם יונגעלייט און מען איז אוועק קיין לאפע. דא האט אבער מלכה מיט איהר געליעבטענ׳ס שוועסטער שוין געהאט צוגעגרייט א גרויסע באנדע פאליאקען, וועלכע האבען פארפיהרט א געשלעג מיט די ביאליסטאקער אידען, פארהיטענדיג מלכה׳ן. די אידען האבען דאן אנגענומען א סטראטעגישען טאקטיק, צוטיילענדיג די גאפע אין צווייען. איין העלפט איז אנגעגאנגען מיט׳ן פויסטעדקאף מיט די פאליאקען און די צווייטע העלפט איז אריין הינטער ארום אין הויז, ארויסגעכאפט דאס אידישע מיידעל מיט גוואלד, איינגעזעצט אין אן אויטאמאביל און אוועק. דאס צוגע׳גנב׳עטע צירונג האט מען געלאזט.

אויף אזא אופן איז אפגעראטעוועט געווארען א „אידישע נשמה"...

טערקיי ערלויבט שוין אויסלענדישע שולען

פאריז, אקטאבער 8.

גענעראל מאנגין, דער הויפט פון א פראנצויזישער מיסיע אין אנגארא מאכט באקאנט, אז די טערקישע רעגירונג האט ערלויבט ווידער צו עפענען די פראנצויזישע שולען און אלע אנדערע אויסלענדישע שולען אין טערקיי.

דאס פארגעניגען און עקאנאמיע פון דריטע קלאסע
Cunard
נאך אייראפא

עקאנאמיע איז די מעלה פון פאהרען קיין אייראפא דריטע קלאסע דורך די קונארד־קענעדיען ליין.
פונדעסטוועגען גיבען מיר גיט אכטונג אויף אייער קאמפארט, פארגעניגען און וואוילזיין.
צוגעדעקטע פראמענידס, פובליק רומס, פיינע מאהלצייטען און באקוועמליכע סטייט־רומס, ארקעסטראל קאנצערטען און די פראכטפולע סצענעריס פון דעם גלאררייכען סט. לארענס ראוט מיט אלע זיינע היסטארישע פארבינדונגען. די „קארמאניא" און „קאראניא" (20,000 טאנען) פאהרען אפ פון קוויבעק — די „אנדאניא" „אנטאניא" און „אוסאניא" (15,000 טאנען) פאהרען אפ פון מאנטרעאל.
זעהט זיך מיט׳ן קונארד ליין אגענט פאר סיילינג־דאטעס, רייטס א. אז. וו. אדער שרייבט צו
The Robert Reford Company Ltd.
גענעראל אגענטען
מאנטרעאל טאראנטא קוויבעק
סט. דזשאן, נ. ב. האליפאקס

צו אלע אידען פון טאראנטא

אז איינצאהלונג פון איין דאלאר וועט פאר אייך קריגען איינעם פון די דאזיגע וואש־אייטעמס

פאר פופציג יאהר האבען מיר מאנופעקטשורט וואשינג אפאראטען און טויזענטער פון אונזערע מאשינען ווערען גענוצט איבער גאנץ קאנאדע. מיר האבען פארפולשטענדיגט אן עלעקטרישע וואשינג־מאשען, וועלכע מיר רופען „1900 וואשער", און מיר ווילען אז יעדע הויז זאל האבען איינע פון זיי. ביז איצט האבען בלויז רייכע מענשען געקאנט אפארדען צו איינשאפען זיך וואש־מאשינען. מיר האבען באשלאסען אז יעדער איינער זאל האבען דעם בענעפיט פון דיזען ארבייט־שפארענדיגען „דעוויז", און מיר פארקויפען די מאשינען אויף אזעלכע לייכטע באדינגונגען, אז איטליכער איינער קאן קריגען איינע, און אפהיטען דאס געזונט און קראפט, וואס ווערט איצט ארויסגענומען פון יעדער פרוי דורך דעם וואש־טאפ און וואש־ברעטעל. מיר גאראנטירען אלע אונזערע מאשינען און מיר רעכענען נישט קיין שום העכערען פרייז אויף איסצאהלונגען אייידער מיר פלעגען באקומען ווען מיר פלעגען פארקויפען פאר ספאט־קעש. אויב אין ארגענד־וועלכער צייט געהט עפעס שלעכט מיט דער מאשין — וועט א טעלעפאן־מעסעדזש זאפארט ברייגנען א מעכאניקער און ער וועט גלייך אלעס פארריכטען ווי עס דארף צו זיין. אונזער וואשער איז ניט קאמפליצירט און עס איז גרינג צו איסלערנען זיך צו אפערייטען. אונזער אינסטראקטער זעהט שוין, אז איהר זאל זיך אויסלערנען און זאלט וויסען ריכטיג ווי אזוי צו מענעדזשען. האבענדיג פארקויפט טויזענטער וואש־מאשינען צו אידען אין מאנטרעאל און וויניפעג, באאבזיכטען מיר צו טאן דאס זעלבע אין טאראנטא, און מיר לאדען אייך איין ספעציעל צו באזוכען אונזער סטאר אין 357 יאנג סטריט (אפען א גאנצען טאג און אווענט). און מיר וועלען אייך ווייזען מאשינען אין אפעראציע, אדער טעלעפאנירט אונז: מיין 0536, און מיר וועלען אייך שיקען איינעם פון אונזערע אידישע אגענטען און וועלען דעמאנסטרירען א מאשין אין אייער אייגענער היים.

1900 קאנטרעקט עלעקטרישער וואשער
1900 ווהיים קעפ עלעקטרישער וואשער
1900 עדזשיטייטאר עלעקטרישער וואשער
1900 סייקלאן עלעקטרישער וואשער

א וועש „העמפער"
א באילער
א וואש־טאפ
א פרעס־ברעט
א סטענד

די אלע פינף ארטיקלען ווערען צוגעגעבען צו יעדער וואש מאשין

BEATTY BROS.
LIMITED
357 יאנג סטריט
מאנופעקטשורער פון די 1900 וואשערס

צו פארענטען
To Let

צו פארערנטען א סטאָר מיט וואוינונג מיט דאבעל ווינדאָוס אין בעסטען ביזנעס בלאָק אין קווין סטריט איסט לעבען בראָדוויו, פאסיג פאר פוררייער, טיילאָר אדער קלינינג און פרעסינג, קען גלייך אריינמופען. פרעגען אין 750 קווין סטריט איסט, טעלעפאָן דזשעראַרד 7863.

צו פארערנטען א דאונסטערס פלעט פון 4 רומס מיט אלע קאָנוויניענס בילינ רענט פרעגען 291 אגוסטא עוועניו טעלעפאָן ארעלייד 3843
4543-10-9)

צו פארערנטען א פלעט פון 3 רומס אלע מאָדערנע קאָנוויניענס ביי א קליינע פאמיליע פרעגען 375 מארקהעם סט. טריניטי W 8788 יעצט ליידיג.
4537-10-9)

צו פארענטען הייזער פון 9 און 10 רומס, דאנטאון. פרעגען טאראנטא קלאָ קאָ. 106 ארעלייד וועסט.
4556-10-9)

סטאָרס צו פארענטען אין 176 יאָנג סט. און 235 קווין וועסט. פרעגען טריניטי 8637, פרענקפארט, 495 פאלמערסטאָן בולעווארד.
4549-10-12)

צו פארענטען א שעהנעם פלעט פון דריי רומס, מיט אלע קאָנוויניענס. אויך א טעלעפאָן. ווער עס וויל א שעהנע וואוינונג קומט אין 70 מאָנטראָז עוו.

צו פארענטען אן 8 רומיגע הויז אין 10 בראָנזוויק עוו. גאראדזש, אלע קאָנוויניענס. פרעגען 462 בעי סטריט, טעל. ערלייד 3003.
4553-10-17)

פארלאנגט
Want Ads.

פארלאנגט א מיידעל וואס זאָל קענען בוקקיפינג און אויך צו קענען אטענדען א לײדיס רעדי־טו־וועיר סטאָר מוז האבען גוטע רעפערענס. פרעגען „זשורנאל" באָקס 711.
4548-10-9)

פארלאנגט א מיידעל אדער א פרוי צו הויז ארבייט, קליינע פאמיליע, מוז קענען קאָכען, ווילינג צו צאָהלען פון 40 ביז $50 א מאָנאט, א גוטע היים. טעל. דזשאנקשאן 5148.
4551-10-10)

א באלעבאטישע פאמיליע פארלאנגט א מיידעל צו העלפען אין הויז ארבייט. פרעגען 352 יאנג סטריט
4554-10-9)

טרינקט! טרינקט! טרינקט!

פארלאנגט פאמיליעס וואס ווילען הנאה האבען פון גוטען טיי אדער קאפע צו קויפען די בעסטע אימפארטירטע „עמפּייער" טיי און קאפע האט א נאָמען איבער גאנץ קאנאדע, און יעצט קען מען עס אויך באקומען אין טאראנטא. רופט אָפּ ביי טעלעפאָן, און א פארטרעטער וועט קומען צו אייך — טעלעפאָנירט דזשאנקשאן 2018, יעדער אָרדער ווערט צוגעשטעלט אין הויז אריין.

פייפער הענגינג און פיינטינג

איך מאַך די בעסטע דזשאבס אין פיינטינג און פייפער הענגינג. גוט און ביליג. בעסטע צופרידענהייט. טעלעפאָנירט גלייך. טריניטי F 8316
מ. קירשענבוים, 100 דעניסאָן עוו.
2591-10-17)

פייפער הענגינג און פיינטינג

די פרימיער פיינט און פייפער סטאָר גיט אייך איצט דעם בעסטען טשאַנס צו דעקארירען אייערע הייזער, ביליג און גוט, וואס קיינער קען ניט ביטען אונזערע פרייזען. אויך פארקויפען מיר פייפער און פיינט צו האלבע פרייזען. קומט אין איבערציינגט אייך אין 1099 קווין איסט. טעלעפאָן דזשעראַרד 8529. פארסעלס דעליווערד.
4254-10-10)

דער אלט באקאנטער
פייפערהענגער

איך פייפער און פיינט מיט דעם בעסטען מאטעריאל צו ביליגע פרייזען. צופרידענהייט גאראנטירט.
שאפירא 119½ באָרדען סטריט.
טעלעפאָן טריניטי W 9525
4314-10-14)

נעלט צו אנטלייען
אויף ערשטע מארטגיידזשעס אויף זיבען פּראָצענט, און סעקאנד מארטגיידזשעס אויף מעסיגע באדינגונגען.
לאָיער פייפערניק, 514 דאנדאס סט. וועסט. טעלעפאָן טריניטי J 6073

אויפמערקזאם

מיר מאכען פארשידענע קארפּענטער ארבייט, סטאָר פראָנטס, גאראדזשעס. שעלווינגס, הויז רעפּערינג צו ביליגסטע פרייזען. צופרידענהייט גאראנטירט.
קאצמאן און מארען, 61 מיידזשאָר סטריט. טריניטי W 6369 אדער טריניטי W 5212.
3009-1-11)

קויפען און פערקויפען
Bought and Sold

פאסטערנאק און גרינבוים
ריעל עסטייט אָפיס
טעלעפאָן מיין 7030
א שנה טובה

ווינשען מיר אלע אונזערע פריינד, קאָסטימער און אלע אידען בכלל. מיר האפען אז איהר וועט זוכה זיין צום נייעם יאהר, זיך און אייערע פאמיליעס צו באזארגען מיט א גליקליכע היים, און מיר האפען אז מיר קענען זיין די יעניגע וועלכע קענען טאָן פאר אייך דאס בעסטע, און דורך אנשטענדיגער און עהרליכער באהאנדלונג אייך מיט א היים באזארגען.

ווילט איהר א הויז, אדער א סטאָר קויפען, פארקויפען אדער עקסטשיינדזשען, דאן רופט אונז אָפּ אדער קומט צו אונז און מיר וועלען טאָן דאס בעסטע פאר אייך.

אונזער נאָמען איז אנשטענדיגקייט, און די צופרידענהייט פון אונזערע צאָהלרייכע קאסטימער זענען אונזער גאראנטיע.
4486-10-16

וואולף און סעמיולס
ריעל עסטייט אָפיס

דער איינציגער אידישער ריעל עסטייט אָפיס אין טאראנטא, קארנער ספעדיינע און דאנדעס.

הייזער קויפען אדער פארקויפען. עקסטשיינדזשען אייער פּראָפּערטי, אדער ביזנעס. מיר פארערנטען הייזער, סטאָרס און קאלעקטען רענט פאר א קליינע סומע. מיר זענען די איינציגע וואס האבען געעפענט אונזער אָפיס אין אידישען געגענט, וואו אלעס ווערט געטאָן הארציג און פינקטליך מיט א גאַראנטיע פאר צופרידענהייט. קומט אין אָפיס, אדער טעלעפאָנירט טריניטי 0089 אָוונטס, טעלעפאָן טריניטי 2456.
3051-10-24)

צו פארקויפען א פּראָפּערטי אין א קאנטרי נייער קארנער בילדינג 87 ביי 65 איז ווילינג צו פארבייטען פאר א סיטי פּראָפּערטי פרעגען 42 קענזינגטאן עוו. טעלעפאָן טריניטי 8168.
4530-10-12)

Board of Education

פאבליק סקול אָווענט קלאסען

נייט־סקולס וועלען זיך ערעפענען אין פאלגענדיגע פאבליק־סקולס דריי נעכט א וואך, פון 7.30 ביז 9.30 אָווענט, אנפאנגענדיג אקטאבער דעם 13־טען, 1924, און ענדיגענדיג די לעצטע טעג פון מארטש, 1925. רעגיסטראציע ווערט אנגעפיהרט 7 אָווענט אין דער ערעפנונגס־נאכט. געגענשטאנדען וועלען אונטעררריכט הויפטזעכליך: לעזען, ספעלינג, געאגראפיע, בוך־קיפינג, ענגליש און אריטמעטיק פון דעם פאבליק סקול קורס.

אלעקזאנדער מור, גלאדסטאן און טראַפאלגאר עוועניוס.
אנעט סטריט, קארנער קלענדענען עוו.
באלטאן עוועניו, קארנער פוירסט עוו.
דאווערקארט, העלעם סטריט, קארנער בארטלעט עוועניו.
דאפערין, בערקלי סטריט.
פרענקלענד, לאגאן עוועניו.
העסטער האו, עליזאבעט סטריט.
קינג עדווארד, באטהורסט סטריט, ניער קאלעדזש.
קימבערלי, קימבערלי עוועניו.
לעסלי סטריט, קארנער ספראט עוו.
מענינג עוועניו, קארנער ראבינסאן סטריט.
מק'קאל, קארנער יוניווערסיטי און קייער האוועל.
מארס, סאוט פון קווין סטריט.
אָגדען, פיבי סטריט און ספאדיינע עוועניו.
פארק, סידענהעם סטריט.
פערט עוועניו, קארנער ענטלער סטריט
ראָדען, 310 עשדעיל עוועניו.
ווארקינג באיעס' האום, דזשארדזש סטריט.

EDITH L. GROVES
טשערמאן מענעדזשמענט קאמיטע.
W. W. PEARSE,
ביזנעס אדמיניסטרייטאר
און סעקרעטערי טרעזשורער.

קאוטס — קאוטס

טשילדרענס ווינטער קאוטס צו פארקויפען פאר קאלערס און קאפּס דריי הונדערט פאר. ריטייל אדער האָלסייל. 1285 סענט קלער עוועניו.

סעם סאלוויי
האט די בעסטע
הארטע קוילען

אלע סייזעס צו דעליווערען צו אלע טיילען פון שטאָדט. ריכטיגע וואָג טעלעפאָנירט טריניטי 2442.
פארגעסט ניט צו געבען אייער אדרעס.
רעזידענס 50 לייקוויו עוועניו.

נעלט צו אנטלייען

אויב איהר דארפט געלט אויף ערשטע, צווייטע אדער דריטע מארטגיידזשעס סעקיורידי, טעלעפאנירט אדער זעהט מיך
מ. קאפלענס
81 ליפינקאט סטריט.
טריניטי J 6952

דער נייער וואוינונג פון
חזן קאפלאן
458 בראנזוויק עוועניו
טעלעפאָן הילקרעסט 8332
אָפיס 11 קאלבארן סט.
טעלעפאָן מיין 2907

דר. סעמיועל שטראוס
דענטיסט
קאר. קאלעדזש און יוקליד
טעל. טריניטי 9857
רעזידענץ טעל. טריניטי 7021
אָפען אין די אָווענטען.

מיידלאך און ווייבלאך
אָרדערט אייערע דרעסעס ביי
מרס. גלאסמאן

מיט 5 דאלאר א דעפאזיט קענט איהר אָרדערען די שעהנסטע און סטיילישסטע דרעסעס צו ביליגע פרייזען. אויב ניט צופרידען קריגט איהר אייער געלט צוריק. מיר מאכען אויך מיט אייער וואָרע, גוט און ביליג.
16 בעלוויו עוועניו
טעלעפאָן טריניטי J 0538

שיך

זייט 40 יאָהר האנדעלט די ביג 88 שוה סטאָר מיט אידען. מיר זענען צופרידען מיט זיי, און זיי מיט אונז. צום נייעם יאָהר באניים אייך מיט די בעסטע קוואליטי שיך און נייעסטע סטיילס צו די ביליגסטע פרייזען.
The Big 88
88 קווין סטריט וועסט

לכבוד יום טוב

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינציגער ספעציאליסט וועלכער איז אויטאָריזירט פון גאווערמענט אלס
אָפּטאָמעטריסט
— און אָפּטישען —
דר. הענרי העררים
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אָפען ביז 9 אוהר אין אָווענט
DR. HENRY HARRIS
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. Near Spadina
Open until 9 p. m.

M. S. COHEN
פארקויפט די בעסטע הארטע
קויהלען

סופלייעט און דעליווערט אין אלע שטאָדט טיילען, מיט די בעסטע צופרידענהייט. אָרדערט איצט און סייפט געלט. פארגעסט ניט דעם טעלעפאָן נומער טריניטי 4524
קויהלען יארד, 114 יוקליד עוו.

לואיס ווינער
דער אידישער יוניאן
סיין פיינטער
פון 74 דאנדעס וועסט
האט געמופט נאָך 559 בעי סט.
נעבען דאנדעס.
טעלעפאָן עדלייד 8369

זוכט ניט!

דער מאן וואס קען פיקסען גראַמאפאָנס, סקייטס, שלעסער רעפּיירען, נייע שליסלען, בייבי קערעדזשעס און סטאָוס געמאכט פון אלט ניי, איז דער גוט באַוואוסטער
פ. שרייפער
אין 459—461 קאלעדזש סטריט
אז איך מאך גוט און ביליג, דאס ווייסט יעדער.
טעלעפאָן טריניטי 6621.

דר. ס. פערלמאן
דענטיסט
באטהערסט און דאנדעס סטריטס
טעלעפאָן טריניטי 0984
הויז טעל. הילקרעסט 8269
אָפען איווענינגס.

טעלעפאָן ערלייד 5615
דר. פ. קיימס
דענטיסט
218½ קווין וועסט
(קארנער מיקאל סטריט)
טאראנטא.

עד מתי תשפטו עול?

ווי לאנג נאָך וועט איהר אורטיילען שלעכט? פאטראניזירט גרויסע סטאָרס און זיי צאָהלען גרויסע פּראָפיטען
ישראל וויינער, 696 קווין וועסט
צווישען יוקליד און מענינג עוועניו.
מאכט און פארקויפט די בעסטע העטס און קעפּס, מיט די ביליגסטע פרייזען. קומט און איבערציינגט אייך.

מיר בויען יעצט ארץ ישראל
א קאמפּיין איבער גאנץ קענעדע
— פאר'ן —
קרן היסוד
(פּעלעסטיין פאונדיישאן פאנד)
וועט זיך אנהויבען אין נאוועמבער
טוט אייער טייל!
שליסט זיך אן אין דער ארמיי פון
קרן היסוד קענוועסערס
קרן היסוד קאמיטעט, טאראנטא,
206 בעווערלי סטריט.

קויפט אייערע קוילען פון
יאנאווער בראדערס
וואו איהר באקומט בלויז גוטע הארטע קוילען.
268½ קווין סט. וועסט. רעזידענץ טריניטי 8781. אָפיס טעל. ערלייד 3766

די בעסטע קויהלען קריגט איהר ביי די
איטאן קאהל קאמ.
טעלעפאָן ערלייד 2696
THE EATON COAL CO.
352 QUEEN ST., WEST.

PANTAGES
NOW PLAYING

די גאנצע היינטיגע וואך
זיי האבען אויפגעגעבען אלץ וואס זיי האבען געליעבט!
„די רויטע ליליע"
מיט רעימאן נאווארא.
עניד בענעט, וואלאס בערי, מיטשעל לואיס, ראזמערי טהעבי.
א פרעד ניבלא פּראָדוקציע.
צוזאמען מיט
6 — גרויסע וואָדעוויל אקטען — 6

EMPIRE THEATRE
עמפּייער טעאטער
די גאנצע היינטיגע וואך
לינא דיילי
און איהר אייגענע גרויסע שאו
„מיס טאבעסקא"
— מיט —
עדי שובערט
24 — פעפערדיגע זינגענדיגע אי טאנצענדיגע שעהנהייטען — 24.
ליידיס בארגיין מיטען־וואָך מעטינים.

LOEW'S
די גאנצע היינטיגע וואך.
„צובראכענע צוימען"
ספּעשעל עטראקשאן —
סעלעס נאָך פארפעשאן שאו
6 — גרויסע וואָדעוויל אקטען — 6

HIPPODROME
די גאנצע היינטיגע וואך
„טשו טשין טשאו"
מיט בעטי בלייט
פּרעזענטירט מיט א פּראכטפולען פּראָלאָג.

SHEA'S
די גאנצע היינטיגע וואך
העדי ראַי און בילי מעי
וום. קיים און שארלאט לאטור, ווילי, וועסט, מעקגינטי און קאָ. טשארלז ראַי, בערט סלאן, די טרעלא קאָ. — שעיס נייעס רעווי.

WILLYS OVERLAND
ווילים - נייט אָווערלענד אויטאמאבילס
„די בעסטע קאר פאר דעם געלד",
א. קאלינס
ספּעציעלער אידישער פארטרעטער
טעלעפאָן ערלייד 7777

יעקב מ. בענעט
(פּיי בענעט און עמערעט)
באריסטער. סאליסיטערס
נאטאריעס א. ג. א.
2901 דאנדעס סט. וועסט טאראנטא
טעלעפאָן דזשאנקשאן 9077
וואוינונג טעלעפאָן דזשאנקשאן 963

בלויז חזן וולאדאווסקי

איז אנשטענדיג, ריין און פארזיכטיג
אלס מוהל
און מסדר קידושין.
אלע עלטערען פון קינדער זאָלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז אין זייער אייגענעם בענעפיט.
קאנטרי לייט קענען מיר אויך רופען אויף זייערע שמחות.
וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו
טעלעפאָן טריניטי 1076.
[illegible]

טעלעפאָן טרינִיטי 4310
לכבוד סוכות — לכבוד סוכות
STANDARD THEATRE
צום לאכען, צום זינגען, צום טאנצען
פרייטאג אווענט, שבת מאטינע, און שבת אווענט, מאנטאג אווענט, דינסטאג אווענט

צום ערשטען מאָהל אויף דער אידישער ביהנע אין טאראנטא, די שעהנסטע קאָמישע אפערעטא
מיט 18 נומערען געזאנג
די אמעריקאנער רביצין
פון וו. סיגעל, מוזיק פון ש. סעקונדע, אויפגעפיהרט פון יצחק האניגמאן
קומט אין טעאטער און האָט א פרעהליכען יום טוב.
באזאָרגט זיך מיט טיקעטס צו די פאָרשטעלונגען באצייטענס.

לואיס מ. סינגער
SINGER, LUXENBERG, MACDONALD & RICHARDSON
לאָיערס און נאטאריס
גודיער טייר בילדינג, קאָרנער ריטשמאָנד און סימקאָ סטריטס
טעלעפאָנס עדלייד 7965, 7966
געלט צו אנטלייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגעדזשעס.

לאיער סאל אייזען
באריסטערס. סאָליסטער, און נאטארים.
קאָמישיאָנערס פאר אנטאריא און קוויבעק.
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארגיידזשעס
דאָמיניאָן באנק בילדינג — רעזידענס
קאר. בעי און קווין סטריטס רום 4 — 484 מארקהאם סטרים.
טעלעפאָן עדלייד 3083. — טעל. טריניטי W 1904

לאיער הערי ראזענבערג
אָפיס
202 פעדעראל בילדינג
85 ריטשמאָנד סטריט וועסט
פאָן ערעליד 4504

הויז אין אווענד
456 פאלמערסטאָן בולווארד
פאָן טריניטי W 5453

לאיער בירענבוים
אָפיס: — וואוינונג:
דאָמיניאָן באנק בילדינג
קאָרנער קווין און בעי.
טעלעפאָן ארעלייד 7287.
226 בעווערלי סטרים.
טעלעפאָן טריניטי 7406.

לאיער דזשאָזעף גארדאן
באריסטער, סאליסיטאר א. אז. וו.
רום 822 פעדעראל בילדינג
85 ריטשמאָנד סטריט, וועסט. טעל. מיין 1150. רעזידענץ טריניטי 3195

לאיערס סאקלאף און גאלדסטיק
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארגיידזשעס.
רום 211—212 מענינג טשעמבערס, 72 קווין וועסט טעל. עדלייד 7437
ברענטש אָפיס אין דוואָרקינס, 525 דאנדעס סטריט וועסט

ליא. א. מאלדאווער
לאָיער און נאטארי פאבליק
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארגיידזשעס.
רום 507 פעדעראל בילדינג. ריטשמאנד סטרים.
טעלעפאָן עדלייד 2178.

לאיער גלאסס
רום 36—37 אימפּיריעל באנק בילדינג. קארנער יאָנג און קווין.
טעלעפאָן עדלייד 6089 — רעזידענץ מיין 1322
געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.

10 סענט פלייש
קעלבערנע, רינדערנע, און שעפּסענע פלייש בלויז
10 סענט א פונט
סטייק, ברוסט און קעלבערנע טשאפּס
15 סענט א פונט
פריש געשאָכטען בהשגחת הרבנים והקהלה.
זוסמאן און וויינראט בוטשערס
249 אגוסטא עוו. 78 עליזאבעט סטריט